

## Poɔlu kadasi bo i kere fa maari ROMAFOM ni

<sup>1</sup> Mini Poɔlu sukere ahin kadasi n fa ma am a. M ti Yesu Kristo akɔɔ ɔ, ye wɔ fere m ka m kaaki i jaramasa, na wɔ yi m ka m kan labari kpa n bo i fite Nyemɛ dɔ n jore. <sup>2</sup> Nyini labari kpa n ye Nyemɛ yo seeri ka i fá ma ya n a, na wɔ ma i nɔanie kanfɔm akere i ɲusu jore ase i jore kadasi n nu. <sup>3</sup> Nyini labari kpa n kere ya i Wa n jore wɔ, nzɛn ya nie i fa kɔ i adamande dɛɛ woowa su, bu yo wuuri i fiteeri Fɛmɛ Davidi dɛɛ busu n nu n wɔ. <sup>4</sup> Ama, kabø Nyemɛ faari i yiko tengeeri i yiwee nu ni, nyini ma Awiewiɛ Casi n kere ka i ti Nyemɛ Wa a, yiri la ya Mibie Yesu Kristo ni. <sup>5</sup> Yiri dɛɛ ti, ma di Nyemɛ ahɔrɔma, ye wɔ ma ma yo i jaramasa, adena i duma n dɛɛ ti, na m ma daanfie barasu kere de i nɔanie ni, na bu yo i yarada. <sup>6</sup> Ambere Romafom gusu, am wo nyini minem bo Nyemɛ afere bu n nu wɔ, ka am kaaki Yesu Kristo dɛɛ minem. <sup>7</sup> Tɔ, ambere bo am wo Roma mie kpiri n nu ni, ye m sukere ahin kadasi n ma am a. Ambere bo Nyemɛ koro am na wɔ fere am na am ayo i dɛɛ minem ni, ya Si Nyemɛ ni ya Mibie Yesu Kristo ma am wura bu ahɔrɔma nu na am nya ahoreda.

*Kabo má Poɔlu koroori ka i kɔ nie Romafom busu ni*

<sup>8</sup> Ciciri su, Yesu Kristo dɛɛ ti, m da m Nyemɛ asi ma am kere, dama durunya n nufɔm kere ati

kabo am ayo Yesu Kristo yarada ni. <sup>9</sup> Nyemē bo m su i ni m ahorembaa kun ni, na m kan i Wan labari kpa n jōrē ni, yiri di m daani a, kabo m nati sere Nyemē ma am ni. <sup>10</sup> Saŋga kere m sere i wō, ka nzēn i ti i dēe koroyanu, i teke atin ma m kisa, na i awieeri su na m koro ba niē am busu. <sup>11</sup> Dama m nyunu aboro ka m bá ḥu am wō, adena m fa aceeri n bo i fite Awiewie Casi n dō ba ma am na am koro jina fangā kenken ni nyemēsu ni. <sup>12</sup> Nahōrē, i ti deke bo ya fa ma ya beŋgu na ya nya aholesi wō, m ni amberē kere, kabo ya yo Yesu yarada n dēe ti.

<sup>13</sup> M ninbaam, m koro ka am si ka saŋga kere, má m koro ka m bá niē am busu wō, ama, m nya má atin. Má m koro ka m ba nya miē am nu ma Nyemē wō, kabo ma nya am beŋgu nbem bo bu ti má Yudafom ni. <sup>14</sup> Dama wō yo daka ka m yo so ma mine barasu kere, bo bu nyunu ateke, ni bo bu nyunu ateke má, ni bo ba sɔnsɔn kara, ni bo ba sɔnsɔn má kara. <sup>15</sup> Nyini dēe ti, ye m ahore abi ka m ba kan labari kpa n jōrē kere amberē gusu bo am wo Roma miē kpīri n nu n a.

### *Yiko bo i wo labari kpa n nu ni*

<sup>16</sup> Nyinsē ti má m fa kō labari kpa n su, dama yiri ti Nyemē yiko bo i ma sɔnɔ kere bo i yo yarada n nya tiide a, bo bu ti Yudafom ni du mō a, na bo bu ti má Yudafom n nya tō su. <sup>17</sup> Labari kpa n kere kabo Nyemē de sɔnɔ ka i yo sa bo i kō atin su i dō a. Sɔnɔ kere bo i yo yarada, i fite i yaradayo n dēe ti ye Nyemē de i mi ka i yo sa bo i kō atin su i dō a, na nyini ma i yarada n yo biiwa. Kabo ba kere i Nyemē Jōrē

Kadasi n nu ka, Nyemē ḥa, “Sōnō bo i yo sa bo i kō atin su m dō, i nyá ḥgōo, i yarada n dēe ti.”

*Kabo adamande kere ayo satie ni*

<sup>18</sup> Nyemē wo aŋgoro akere kabo wō fa yaa acin minem sui ni, béré bo bu sunsunni ti tie na bu yo satie ni, bu satie n dēe ti, ba kete ka má minem si Nyemē nahore su. <sup>19</sup> Deke bo i ti na wō fa yaa n la ka, ba ḥju deke n kere bo i ma bu si Nyemē ni, dama yiri ni i tii ayi i kpain afite fofoe nu. <sup>20</sup> Fite saŋga bo Nyemē yiiri durunya n ba juuri ni kisa, mine aju i woowa, i ti má ka bu nyumbaa aju i kabo i ti barasu wō, ama, ba ḥju dekem bo wō yi bu ni. Nyini dekem ni kere ka i ti Nyemē nahore su a, ni kabo i la yiko bo i la má awieeri ni. Nyini ti, be wo má béré bo i koro se ka i si má i. <sup>21</sup> Haari ni bo bu si i n kere, ba kete ka bu ma má i jirima ka i ti Nyemē, na bu kaaki da má i asi. Nyini dēe ti, ye bu sunsunni kere aka ḥgbesen ye ḥgonle akpie bu su, ye bu ahorembaa ayo biri n a. <sup>22</sup> Bu bu bu ḥju ka bu ti ḥgonlefōm wō, ama, bu ti sinnzinm wō. <sup>23</sup> Jirima bo má bu fa ma Nyemē bo i wo béré saŋga kere ni, ba fa ama amɔem bo ba yo bu na bu ferema ni adamandem, ni laŋkpeteſōm, ni ajaannam, ni cinbukunnusufōm wō.

<sup>24</sup> Nyini dēe ti, ye Nyemē ayaki bu ye bu yo bu kunnu koroowa n a, na bu suo dangba sam bu ḥjuju nu suwura bu ḥju nyinse. <sup>25</sup> Dama ba kete Nyemē nahoreſō ni, na bu nya susu kore su. Na bu su dekem bo Nyemē ayi bu ni, bu su má yiri bo i yiiri deke n kere ni. Yiri dēe la kansi saŋga kere a. Ami. <sup>26</sup> Ba kete Nyemē n dēe ti,

ye wɔ yaki bu a, na bu suo yo nyinse sam kabu bu kunnu koro n a, haari na nbaram yaki nbiesɔm dɔ daari, na bu sufa bu bengu nbaram da, na bu yo kabu má wɔ yo má daka ka bu yo ni. <sup>27</sup> Na nbiesɔm n gusu yaki nbaram dɔ daari, na bu la konviki agaya fa kɔ bu bengu nbiesɔm dɔ, na bu ni bère saŋga da ka bara ni biesɔ dɛs su. Nyini nyinse sam dɛs ti, ye ba nya suicin kabu wɔ yo daka ka bu nya i n a.

<sup>28</sup> Kabo ba kete ka bu si má Nyemē ni, nyini ma wɔ yaki bu, ye bu sunsunni tie n ma bu yo sa bo má wɔ yo má daka ka bu yo i n a. <sup>29</sup> Bu ahorembaa ayi ni satie barasu kere ɳumi wɔ, bu konviki wura bu bengu neŋgem nu wɔ, na bu suo yo bu bengum tie, na bu susi bu bengum kore, na bu sukun bu bengum, na bu sudi aluwa, na bu sudadaka bu bengum, na bu sukɔ bu bengum, na bu sukan bu bengum jɔre, <sup>30</sup> na bu susaaki bu bengum duma, na bu sukɔ Nyemē, na bu sukpiɛ bu bengum nzukɔ, na bu la karambani, na bu sufɔ, na bu susunsun kabu bu yo na bu yo satiem, na bu sukete bu wufɔm nɔanies, <sup>31</sup> na bu la má ɳɔnlɛ, na bu yo má sa bo ba se ka bu yo i ni, na bu koro má minem, na bu si má bu bengum arjunfɔ. <sup>32</sup> Bu si kabu Nyemē akere ka, sɔnɔ kere bo i nati yo sɔ, wɔ yo daka ka i mi wú ni, haari ni nyini mmɔɔ, bu toko yo nyini sam wɔ, ama, bo i kɔ tara i kere n la ka, bu jina minɛ bo bu gusu nati yo nyini sam ni sin wɔ.

## 2

*Kabo Nyemē bá di sɔnɔ kere jɔre barasu ni*

<sup>1</sup> Tɔ, wɔrɔ kere bo a kan nyini minem jore ni, a la má kabo a yo na a kan fite nu Nyemē dɔ. Dama jore n bo a kan jaraki u beŋgu na wɔrɔ ni u tii yo nyini sam ni, nyini ma a kan jaraki u ɳu n a.

<sup>2</sup> Ya si kabo Nyemē di minem kere bo bu yo sɔ n jore, na i jaraki bu ni, i jore diiwa n ti nahore wɔ.

<sup>3</sup> Ye wɔrɔ kere bo a kan minem n bo bu yo nyini sam n jore jaraki bu, na wɔrɔ mmɔɔ ni u tii yo sɔ ni, a sunsun ka a koro fite Nyemē jore diiwa n nu, nzén se? <sup>4</sup> Kabo Nyemē ayo sakpa bambaka ama u na i la mindi ni sawore ni, nzu ti ye a bu i ɳgbéen a? A si má ka deke bo i ti na i yoori nyini sakpa n la ka, i koro ka a kaaki u wo wɔ, nzén se?

<sup>5</sup> Ama, kabo a yo u ahorembar kekereke na a kete ka a kaaki má u wo ni, a sukpin suicin ma u ɳu wo lɛɛ, ceeɛ n bo Nyemē bá dí minem jore nahore su, na i cín bu sui na sɔnɔ kere ɳú i ni. <sup>6</sup> Na i tó sɔnɔ kere ɳkatɔ kabo i sayoowa ti barasu. <sup>7</sup> Mine nbem dee la ka, bu mindi nati yo sakpa, na bu kpini kansi, ni jirima, ni aŋuniembaa bo i kpɔrɔ má n busu ni, bère ye Nyemē má bu ɳgɔɔ bo i la má awieeri n a. <sup>8</sup> Ama, minem bo bu nati yo anyii sam, na bu kete deke kere bo i kɔ atin su Nyemē dɔ, na bu su satie atin su ni, bère ye Nyemē fá yaa bu ɳu na i cín bu sui n a. <sup>9</sup> Minem kere bo bu nati yo satie ni, bu dí wahara na bu ɳu anyumboro, bo bu ti Yudafom ni dú mɔ ɳu nyini kekereke n a, na bo bu ti má Yudafom gusu nyá tɔ su. <sup>10</sup> Ama, minem kere bo bu nati yo sakpa ni, Nyemē má bu nya kansi ni jirima ni ahoreda, bo bu ti Yudafom ni dú mɔ nya nyini deke kpam n a, na bo bu ti má Yudafom n gusu nyá tɔ su.

**11** Dama Nyεmε tambu má nu.

**12** Minεm kere bo bu la má Nyεmε nɔanis kpamaawa n na bu yoori satiε, bu ká ηgbεεn, haari ni bo bu la má Nyεmε nɔanis kpamaawa n ni. Na minεm kere bo bu la Nyεmε nɔanis kpamaawa n na bu yoori satiε, bεrε ye Nyεmε fá i nɔanis kpamaawa n di bu jɔrε, na i bó bu asi a. **13** Má minεm bo bu sui ti Nyεmε nɔanis kpamaawa ni ye Nyεmε de bu ka bu yo sa bo i kɔ atin su i dɔ a. Ama, bo bu yo kabø Nyεmε nɔanis kpamaawa n kere ni, bεrε ye Nyεmε de bu ka bu yo sa bo i kɔ atin su i dɔ a. **14** Minεm bo bu ti má Yudafom na bu la má Nyεmε nɔanis kpamaawa ni, ama, na bu yo kabø nɔanis n kere ni, bu sunsunni ni bu ahorembaa kpa n dεs ti, bεrε ni bu tii akpama nɔanis ama bu ηu lεs. **15** Kabø ba de i sɔ ni, nyini kere ka Nyεmε nɔanis kpamaawa n wo bu ahore su a, na bu sunsunni gusu kere ka i ti sɔ o, na i kaaki jaraki bu ka ba yo sa bo i kɔ má atin su, wara i koro jina bu sin ka ba yo sa bo i kɔ atin su. **16** Nyini kere yó cεen bo Nyεmε má Yesu Kristo ba di adamande kere jɔrε bo i wo asiri nu n wɔ. M labari kpa n bo m kan i kere minε ni, kabø m kere i lεs.

### *Yudafom ni Nyεmε nɔanis kpamaawa n jɔrε*

**17** Ambεrε bo am ηa am ti Yudafom, na am daafi Nyεmε nɔanis kpamaawa n ηu, na am fa fɔ ka am si Nyεmε ni, **18** na am si kabø Nyεmε koroowa ti, na am sunsun nyunyumi, na am yi sa bo i ti kpa, dama am asi Nyεmε nɔanis kpamaawa n kere awie, **19** am yo am ηu ka ambεrε bita anyinsinm kpama a, na am ti wein

ma minem bo bu wo awosin nu ni. <sup>20</sup> Am ḥa ambere teke minem bo bu la má ḥgonle nyi a, na am kaaki kere minem bo bu ti ka nbaatumam ni, dama am ḥa am si Nyemē nɔanie kpamaawa n dεs ti, am sunsun ka am si ḥgonle ni nahore kere bo i wo i nu ni. <sup>21</sup> Ambere bo am kere minem ni, nzu ti ye am kere má am ḥu a? Ye ambere bo am se minem ka má bu wɔ ni, am wɔ, nzen am wɔ má? <sup>22</sup> Am ḥa má be saaki ajaa ciire ni, ye am saaki i, nzen am saaki má i? Am ḥa am koro má amoë jore ni, ye am wɔ neŋgem amoë soom n nu, nzen am wɔ má? <sup>23</sup> Ambere bo am bita Nyemē nɔanie kpamaawa n fa fɔ ka am si i, na am su má i su ni, ambere kaaki wura Nyemē nyinsé a. <sup>24</sup> Kabo ba kere i Nyemē Jore Kadasi n nu ni, ka, “Ambere Yudafom dεs ti, ye minem bo bu ti má Yudafom jɔjɔ wura Nyemē ḥgasi nu a.”

<sup>25</sup> Nzen am yo kabu Nyemē nɔanie kpamaawa n kere ka am yo ni, nyini yiri, am kenkenné n bo am awura i n la kpere. Ama, nzen am yo má kabu nɔanie kpamaawa n kere ni, i ti ka am awura má kenkenné lεs. <sup>26</sup> Nzen bo ba wura má kenkenné n yo kabu Nyemē nɔanie kpamaawa n kere ka bu yo ni, Nyemē de bu ka ba wura kenkenné wɔ lεs. <sup>27</sup> Nyini ti, i sukere ka, berε n bo ba wura má kenkenné na bu yo kabu Nyemē nɔanie kpamaawa n kere ni, bu dí ambere Yudafom jore jaraki am, dama am awura kenkenné na am la nɔanie kpamaawa ni, ama, am yo má kabu i kere ni. <sup>28</sup> Dama má Yudafom bo ba wura kenkenné aŋuniembaa su ni ḥgumi ti Yudafom nahore su a. <sup>29</sup> Ama, soŋɔ bo i ti Yudafom nahore su la bo wɔ kaaki

wo i ahorembaa su ni, na kənkennə wuraawa nahore su fite ahorembaa su wɔ, Nyemə Awiewiɛ ni kaaki sɔnɔ a, má nɔanie kpamaawa ni. Nyini sɔnɔ sɔ, Nyemə kansi i a, má adamande.

### 3

<sup>1</sup> Tɔ, bo bu ti Yudafom ni, bu la nzu kperε wɔ? Ye kənkennə wura buka nzu wɔ? <sup>2</sup> Nahore, Yudafom tara minem bo bu ti má Yudafom ni deke dɔŋgu nu. Ciciri su, Nyemə du mɔ faari i nɔaniem n wuraari bərε saa nu a, ka bu nie i su. <sup>3</sup> Ye nzən Nyemə fa wuraari bərε saa nu a, ye bu nbem ayo má yarada, nyini kere ka Nyemə la má dabuŋu lεs, nzən sε? <sup>4</sup> Ai, má sɔ. Haari ni bo sɔnɔ kere ti kɔrefom ni, Nyemə yiri ti i nahorefɔ o, kabo ba kere i Nyemə Jɔre Kadasi n nu ni, ka,

“Deke bo a kan ni, bu njú ka nyini ti nahore a,  
na nzən bu di u jɔre jarakiiri u, a kúnma bu.”

<sup>5-6</sup> Ye nzən ya satiem n bo ya yo bu n kere kabo Nyemə yo sa bo i kɔ atin su, na i cin ya sui, ya koro se ka wɔ yo má sakpa, nzən sε? Ai, má sɔ. Adamande sunsunni lεs. Nzən Nyemə yo má sa bo i kɔ atin su, i yo sε koro di durunya n nufom jɔre a? <sup>7</sup> Be koro se ka nzən m bu kɔrε, na i ma minem nju kabo Nyemə nahore ti barasu, adena bu ma i jirima, ye nzu ti ye i di m jɔre cin m sui ka m ti satiεyofɔ a? <sup>8</sup> I ti kabo minε nbem nati kan wɔ, bu njá, am ma ya yo satie adena Nyemə ba ma i kaaki sakpa. Bu kpiε m nzukɔ ka mini mmɔɔ se sɔ o. Bu bu kɔrε wɔ. Nyemə dí bu jɔre na i cín bu sui.

*Be wo má bərə bo i yo sa bo i kɔ atin su saŋga  
kərə*

<sup>9</sup> Tɔ̄, ya se sε wɔ? Yεrε bo ya ti Yudafɔm ni,  
ya tara bo bu ti má Yudafɔm n nzu nu wɔ? Ai,  
ya tara má bu pui, dama ma du mɔ ase am ka  
yεrε Yudafɔm ni, ni bo bu ti má Yudafɔm n kεrε  
ti satieyofɔm wɔ. <sup>10</sup> Kabo ba kεrε i Nyεmε Jɔrε  
Kadasi n nu ni, ka,

“Be wo má bərə bo i yo sa bo i kɔ atin su, haari  
sɔnɔ kun n kpein mmɔɔ.

<sup>11</sup> Be wo má bərə bo i la ŋɔnle,  
be wo má bərə bo i niɛniɛ Nyεmε busu.

<sup>12</sup> Sɔnɔ kεrε akaaki bu sin abo Nyεmε dεε atin  
ni, bu kεrε aka ŋgbεen,  
be wo má bərə bo i yo sakpa,  
haari sɔnɔ kun n kpein mmɔɔ wo má  
bərə.”

<sup>13</sup> Ba kaaki akεrε ka,  
“Bu konvi ti ka fankunma bo ba teke i su wɔ,  
na bu fa bu taferema sudadaka minεm.”  
“Na jɔrε bo i fite bu nɔɔ nu yo ya ka pumpuni  
bɔrε wɔ.”

<sup>14</sup> “Nzukɔlεε ni jɔrε tie ŋgumi fite bu nɔɔ  
nu a.”

<sup>15</sup> “Bu cε má na bu yi minε ŋgɔɔ ndende.  
<sup>16</sup> Deke kεrε bu kɔ, bu dεε la ka bu yo minεm  
ŋgbεenŋgbεen,  
na bu saaki bu.

<sup>17</sup> Bu dεε la ka bu nati sukpini jɔrε, bu koro má  
tanalaifiε.”

<sup>18</sup> “Bu nyunu yi má Nyεmε, nyini dεε ti, bu  
soro má i.”

<sup>19</sup> Ya si ka deke n kεrε bo ba kεrε i Nyεmε  
nɔaniɛ kpamaawa n nu ni, i jɔjɔ ni Yudafɔm bo

bu su i su n wɔ, adena má be koro teke i nɔɔ  
kan jɔrɛ be, ama, durunya n nufɔm kere bá jina  
Nyɛmɛ nyunu na i dí bu jɔrɛ na i cín bu sui.  
<sup>20</sup> Dama be wo má bɛrɛ bo i koro se ka i su nɔanis  
kpamaawa n su dɛɛ ti, ye Nyɛmɛ de i ka i yo sa  
bo i kɔ atin su i dɔ a, ama, nɔanis kpamaawa ni  
ma minem si ka bu ti satieyofɔm a.

*Kabo Nyɛmɛ ŋa sɔcs yo sa bo i kɔ atin su i dɔ ni*

<sup>21</sup> Ama, kisa Nyɛmɛ ayi akere ya kabo ya yo  
sa bo i kɔ atin su i dɔ, má yiri la bo ya su  
nɔanis kpamaawa n su ni, ama, yiri la bo nɔanis  
kpamaawa n ni Nyɛmɛ nɔanis kanfɔm diiri i  
ŋusu daani ka i yó n wɔ. <sup>22</sup> Yiri la ka, sɔnɔ kere  
bo wɔ yo Yesu Kristo yarada, yiri ye Nyɛmɛ ŋa  
i yo sa bo i kɔ atin su i dɔ a, nyini ti, ya la má  
kpakpaakinu, <sup>23</sup> dama sɔnɔ kere ayo satie afun  
Nyɛmɛ jirima woowa ni, <sup>24</sup> ama, Yesu Kristo ade  
sɔnɔ kere tii aji, nyini dɛɛ ti ye Nyɛmɛ ŋa sɔnɔ  
kere ayo sa bo i kɔ atin su i dɔ n a, i ti Nyɛmɛ  
aceeri wɔ. <sup>25-26</sup> Yiri Yesu ye Nyɛmɛ ma i deeri  
adamande jinaabiri n a, na wɔ fa i ŋu ayo yoowa  
na wɔ wu, adena nzɛn minem yoori i yarada, i  
mbunja n dɛɛ ti, Nyɛmɛ fá bu satie ce bu. Deke  
bo i ti na Nyɛmɛ yoori sɔ n la ka, i koro ka i kere  
kabo yiri ni i tii yo sa bo i kɔ atin su n wɔ, dama  
dawa san̄ga Nyɛmɛ yo laari sawɔrɛ fa kɔ minem  
bo bu yo satie n dɔ. Ama, kisa wɔ kere ka yiri  
ni i tii yo sa bo i kɔ atin su wɔ, na sɔnɔ kere bo  
i yoori Yesu yarada, Nyɛmɛ de i mi ka yiri yo sa  
bo i kɔ atin su i dɔ a.

<sup>27</sup> Nyini dɛɛ ti, nzu deke ye ya koro fa fɔ a?  
Deke be wo má bɛrɛ. Nɔanis kpamaawa ni ma

minem yo sa bo i kɔ atin su Nyemē dɔ a, nzен se? Ai, má sɔ. Ama, bo minem yo Yesu yarada n dεs ti a. <sup>28</sup> Ya niε ka deke bo i kere ka Nyemē de sɔnɔ ka i yo sa bo i kɔ atin su i dɔ n la kabo wɔ yo Yesu yarada n wɔ, má ka i su noanis kpamaawa n su n dεs ti a. <sup>29</sup> I ti nahore wɔ, ka Nyemē ti má Yudafom ŋgumi Nyemē, i ti bo bu ti má Yudafom n gusu Nyemē wɔ. <sup>30</sup> Nyemē ti kun wɔ. Yarada n dεs ti, ye Nyemē ŋa Yudafom bo ba wura k'enkenne n yo sa bo i kɔ atin su i dɔ a, ye minem bo bu ti má Yudafom na bu wura má k'enkenne ni, bu yarada ma Nyemē de bu ka bu yo sa bo i kɔ atin su i dɔ a. <sup>31</sup> Nyini sukere má ka ya yo Yesu yarada n dεs ti, ya fa má noanis kpamaawa n yo má juma a. I ti má sɔ, ama, nyini ma ya bita noanis kpamaawa n kenken a.

## 4

### *Kabo Abraham yoori Nyemē yarada barasu ni*

<sup>1</sup> Tɔ, am ma ya niε ya na Abraham jɔrε. Ya busu nu, yiri ti ya kere na a. <sup>2</sup> Nzen má i sakpa yoowa dεs ti ye Nyemē ade i ka i yo sa bo i kɔ atin su i dɔ, má i koro fa fɔ yanfɔya, ama, Nyemē dɔ, i ti má sɔ. <sup>3</sup> Dama ba kere i Nyemē Jɔrε Kadasi n nu ka, "Abraham yoori Nyemē yarada, nyini dεs ti ye Nyemē ade i ka i yo sa bo i kɔ atin su i dɔ n a." <sup>4</sup> Nzen sɔnɔ yo juma na ba tɔ i kaari, i ti má ka bu ŋa ba ce i aceeri wɔ, i ti i juma ni ŋkatɔ o. <sup>5</sup> Ama, sɔnɔ bo i yoori yarada, má ka i sakpa bo wɔ yo i n dεs ti ye Nyemē ade i ka i yo sa bo i kɔ atin su i dɔ n a, ama, wɔ yo yarada ka Nyemē de satiεyofɔ ka i yo sa bo i kɔ atin su i dɔ n dεs

ti a. <sup>6</sup> Fəmə Davidi mmɔɔ yo kaanri nyini minəm ɲusu jore, ka i mi la terefie, dama Nyemə ade i ka i yo sa bo i kɔ atin su i dɔ, má ka i sakpa n dəe ti a. I ɳa,

<sup>7</sup> “Terefie wo bu dɔ, minəm bo Nyemə fa bu ɳgasi ce bu ni.

Terefie wo bu dɔ, minəm bo Nyemə kata bu satie su ni.

<sup>8</sup> Terefiefɔ la sɔnɔ bo Micera n ɳa i la má satie be ni.”

<sup>9</sup> Tɔ, minəm bo bu wuraari kənkenne n ɳgumi la nyini terefie ni, nzen se a? Ai, minəm bo bu wura má kənkenne ni mmɔɔ la i. Dama ya du mɔ ase ka, Abraham yarada n dəe ti ye Nyemə ade i ka i yo sa bo i kɔ atin su i dɔ n a. <sup>10</sup> Saŋga bɔnɔ ye Nyemə seeri sɔ n a? Nyini saŋga Abraham awura kənkenne, nzen wɔ nya wura má? Ai, nyini saŋga wɔ nya wura má. <sup>11</sup> Nyini saŋga n sin, ye i ba wuraari kənkenne n a. Na i kənkenne wuraawa n kere ka i yarada n dəe ti ye Nyemə deeri i ka i yo sa bo i kɔ atin su i dɔ, saŋga bo i nya wura má kənkenne ni. I yoori sɔ ni, adena yiri Abraham bá yo minəm bo ba yo yarada n kere si, haari ni bo ba wura má kənkenne ni, ye Nyemə ade bu ka bu yo sa bo i kɔ atin su i dɔ n a. <sup>12</sup> Yiri gusu kaaki ti minəm bo ba wura kənkenne n si a, má ka ba wura kənkenne n dəe ti, ama, bo ba yo yarada kabø i yoori yarada saŋga bo i nya wura má kənkenne ni.

<sup>13</sup> Nyemə yo seeri Abraham ni i busu nufɔm ka i fá durunya n kere ce bu ni, má ka i su Nyemə nɔanis kpamaawa n su dəe ti a, ama, kabø wɔ yo Nyemə yarada n ti ye Nyemə deeri i ka i yo sa bo i

kɔ atin n su i dɔ a. <sup>14</sup> Nzɛn minɛ su Nyɛmɛ nɔanie kpamaawa n su ye bu nya deke n bo Nyɛmɛ seeri ka i cé bu ni, nyini la ka yaradayo n ti ŋgbɛɛn wɔ lɛɛ, na kabo Nyɛmɛ ase n gusu la má kperɛ. <sup>15</sup> Nzɛn minɛm saaki nɔanie kpamaawa ni, nyini ma Nyɛmɛ fa yaa na i cin bu sui a, ama, nzɛn má nɔanie kpamaawa be wo má bɛrɛ, má deke be wo má bɛrɛ bo i kere ka sɔnɔ ayo satiɛ.

<sup>16</sup> Nyini ti, deke bo Nyɛmɛ yo seeri ka i fá ma ni, i baari minɛm bo bu yo yarada n dɛɛ ti wɔ. I yoori sɔ ni, adena deke n bo i yo seeri ka i yó n yó aceeri kpama ma Abraham busu nufɔm kɛrɛ, má bo bu su nɔanie n kpamaawa n su ŋgumi, ama, bo ba yo yarada kabo Abraham yoori ni. Yiri ti ya kere si a, <sup>17</sup> kabo ba kere i Nyɛmɛ Jɔrɛ Kadasi n nu ni, ka, Nyɛmɛ ŋa o, “M má a yo minɛ barasu dɔŋgu si.” Nyɛmɛ ŋuuri ka Abraham ayo yarada ka yiri Nyɛmɛ teŋge minɛm bo ba wu n yiwee nu, na yiri ma deke n bo i yo wo má bɛrɛ n wo bɛrɛ a. <sup>18</sup> Nyini ti, saŋga bo Abraham yoori yarada na i la tama ni, i ti kekereke na i yo tama ka i bá yo minɛ barasu dɔŋgu si, kabo ba kere i Nyɛmɛ Jɔrɛ Kadasi n nu ka, “U busu nufɔm bá sunnu beberebe ni.” <sup>19</sup> Haari ni saŋga bo wɔ ju afɔ yaa, na i si ka wɔ yo kpiɛn ni, na i yi Saara ti ŋɔrɔka na wɔ yo buke n kere ni, i ŋuniɛ ayɔrɔki má i, i yoori yarada a. <sup>20</sup> Wɔ yo má sika fa kɔ deke bo Nyɛmɛ seeri ka i yó i n su, ama, yarada n bo i yoori i n dɛɛ ti, na wɔ nya fanɛga na wɔ kansi Nyɛmɛ. <sup>21</sup> Na wɔ si tenle su ka Nyɛmɛ koro yo deke n bo i yo seeri ka i yó i ni. <sup>22</sup> Abraham yoori yarada a, nyini dɛɛ ti ye Nyɛmɛ ade i ka i

yo sa bo i kɔ atin su i dɔ n a. <sup>23</sup> Kabo ba kere i ka, Nyemē ade i ka i yo sa bo i kɔ atin su i dɔ ni, má Abraham ḥgumi dɛɛ ti ye bu kereeri i sɔ a, <sup>24</sup> ama, yere gusu dɛɛ ti ye bu kereeri sɔ n a, yere bo Nyemē bá de ya ka ya yo sa bo i kɔ atin su i dɔ n na ya yo i yarada ni, yiri bo i tenegeeri ya Mibie Yesu i yiwee n nu ni. <sup>25</sup> Ya satie dɛɛ ti ye Yesu wuuri a, na wɔ tenege i yiwee n nu, adena Nyemē de ya ka ya yo sa bo i kɔ atin su i dɔ.

## 5

### *Kabo Nyemē ade ya ka ya yo sa bo i kɔ atin su ni*

<sup>1</sup> Tɔ, ya yo yarada, na Nyemē ade ya ka ya yo sa bo i kɔ atin su i dɔ ni, ye ya ni yiri afien ayo dɔŋgu a, ya Mibie Yesu Kristo dɛɛ ti. <sup>2</sup> Yesu Kristo dɛɛ ti ma ya la atin jina deke bo ya wo kisa n a, yiri la Nyemē ahɔrɔma n bo wɔ fa ama ya ni, na ya la ahorejɔ, dama ya la tama ka ya nyá Nyemē dɛɛ jirima woowa n be. <sup>3</sup> Na nzén ya gusu la ahorejɔ saŋga bo ya di wahara, ya si ka wahara di ni ma ya mindi a. <sup>4</sup> Nzén ya la mindi, nyini ma ya la wo kpa a, nzén ya la wo kpa, nyini ma ya la tama a. <sup>5</sup> Na tama n bo ya la i ni, i ma ya di má nyinse, dama Nyemē afa i Awiewie Casi n ama ya, yiri ma ya si ya ahore su kabø Nyemē koro ya agaya barasu a.

<sup>6</sup> Saŋga bo ya la má fanya mmɔɔ ni, nyini saŋga n ye Kristo ba wu maari satieyofom n a. <sup>7</sup> I ti kekereke ka sɔnɔ soro su na i tɔ i ḥgɔɔ na i wu ma sɔnɔ bo i yo sa bo i kɔ atin su, ama, beni, be koro fa ahoresi na i soro su na i de sɔnɔ bo

i yo sakpa agaya jinaabiri na i wu ma i. <sup>8</sup> Ama, Nyemē yiri akere ya kabø i koro ya barasu, dama saŋga bo ya toko yo satiɛm ni, ye Kristo ba wu maari ya a. <sup>9</sup> Nyini dɛɛ ti, i yiwee n bo i wu maari ya ni, ye Nyemē ade ya ka ya yo sa bo i kɔ atin su i dɔ n a, nyini ti, i ti nahɔrɛ wɔ ka i dé ya fité suicin n bo Nyemē fá cin satiɛyofɔm ni. <sup>10</sup> Saŋga bo ya yo ti Nyemē kpɔfɔm ni, ye i wa Yesu wu maari ya n a, na wɔ yo ya ni Nyemē afien dɔŋgu, kisa na ya ni Nyemē afien ayo dɔŋgu ni, i dé ya tii ji nahɔrɛ su, dama Yesu la ŋgɔɔ n dɛɛ ti. <sup>11</sup> Má nyini ŋgumi a, ama, ya la ahorejɔ na ya bo tuntun Nyemē ya Mibie Yesu Kristo dɛɛ ti, dama wɔ yo ya ni Nyemē afien dɔŋgu.

### *Adam ni Yesu Kristo jɔrɛ*

<sup>12</sup> Am ma ya teŋge ya kere na Adam jɔrɛ su. Yiri sɔnɔ kun dɛɛ sa bo i yoori i ni faari satiɛ baari durunya n nu a, ye satiɛ n gusu faari yiwee ba kuunri sɔnɔ kere n a, dama sɔnɔ kere yo satiɛ wɔ. <sup>13</sup> Satiɛ yo woori durunya n nu ka, ye Nyemē nya ba faari i nɔanis kpamaawa n maari a, ama, saŋga bo Nyemē nya fa má i nɔanis kpamaawa n ma má ni, minem yo kan má satiɛ jɔrɛ, dama nɔanis kpamaawa be wo má bɛrɛ n dɛɛ ti. <sup>14</sup> Ama, haari nyini mmɔɔ, fité Adam saŋga n kere kɔ ju Moyisi saŋga ni, yiwee la yiko kun minem sɔ o, haari ni bo ba yo má satiɛ kabø Adam yoori ni. Adam woowa kere ya deke be fa kɔ yiri n bo i bá ba n jɔrɛ a.

<sup>15</sup> Ama, aceeri n bo Nyemē afa ama ya ni, i ti má ka Adam dɛɛ satiɛ ni. Sɔnɔ kun satiɛ dɛɛ ti ye minis dɔŋgu wuuri a, ama, deke bo i tara i kere

n la ka, mine dɔŋgu anya ahɔrɔma bambaka, i ti aceeri bo i fite Nyɛmɛ dɔ o, sɔnɔ kun ahɔrɔma dɛs ti. Yiri la Yesu Kristo. <sup>16</sup> Bekun, Nyɛmɛ aceeri n ti má ka sɔnɔ kun n dɛs satie ni, dama sɔnɔ kun n dɛs satie ni, nyini ma Nyɛmɛ di mine jɔre cin bu sui a, ama, mine dɔŋgu satie bo ba yo i n dɛs sin, ye Nyɛmɛ ace bu aceeri a, na wɔ de bu ka bu yo sa bo i kɔ atin su i dɔ. <sup>17</sup> Ya ɲu ka sɔnɔ kun dɛs satie ti, ye yiwee la yiko kun mine so n a, yiri sɔnɔ kun n satie dɛs ti. Ama, deke bo i tara i kere n la kabu mine anya ɲgɔɔ adi fɛmɛya n wɔ, dama ba nya ahɔrɔma bambaka n bo i ti Nyɛmɛ aceeri ni, Nyɛmɛ ade bu ka bu yo sa bo i kɔ atin su i dɔ a. I kere fite sɔnɔ kun n dɛs ti wɔ, yiri la Yesu Kristo.

<sup>18</sup> Nyini ti, kabu sɔnɔ kun dɛs satie ti na Nyɛmɛ di minem kere jɔre cin bu sui ni, so bekun ye sɔnɔ kun dɛs sakpayo ni ma Nyɛmɛ de minem kere ka bu yo sa bo i kɔ atin su i dɔ na bu nya ɲgɔɔ a. <sup>19</sup> Na kabu sɔnɔ kun keteeri Nyɛmɛ nɔanis n na minem kere ayo satieyofɔm ni, so bekun ye sɔnɔ kun gusu ade Nyɛmɛ nɔanis n a, nyini ye Nyɛmɛ dé minem kere ka bu yo sa bo i kɔ atin su i dɔ a. <sup>20</sup> Nyɛmɛ faari i nɔanis kpamaawa n kereeri a, na mine si kabu satieyo asunnu barasu a, ama, deke bo satieyo sunnu, Nyɛmɛ ahɔrɔma n bo wɔ fa ama n sunnu tara so. <sup>21</sup> Nyini ti, kabu satie la yiko na i ma yiwee kun minem so ni, so ye Nyɛmɛ ahɔrɔma n dɛs ti, ye i de minem ka bu yo sa bo i kɔ atin su i dɔ a, na bu nya ɲgɔɔ bo i la má awieeri a, ya Mibie Yesu Kristo dɛs ti.

**6***Yesu Kristo dεε ti ya la ḥgɔɔ*

<sup>1</sup> Tɔ̄, ye ya se se wɔ? Ya koro kɔ̄ su suo satie, adena Nyemē ahɔrɔma buka su, nzén se? <sup>2</sup> Ai. I koro yo má sɔ̄. I ti ka ya ti minem bo ba du mɔ̄ awu wɔ̄, fa kɔ̄ satie su. Ye nzu ti ye ya toko yo satie bekun a? <sup>3</sup> Am si má Nyemē nzue n bie n bu wɔ̄? Yere bo bu bieeri ya Nyemē nzue ni, ya ni Yesu Kristo ayo kun lε̄, na ya ni yiri asan̄ga awu yiwee kun lε̄. <sup>4</sup> San̄ga bo bu bieeri ya Nyemē nzue ni, i ti ka ya ni Yesu asan̄ga awu, na ba kaaki ase ya ni yiri wɔ̄ lε̄. Na kabø ya Si Nyemē Yikofɔ̄ n tengeeri Yesu i yiwee nu ni, sɔ̄ ye i má ya gusu nya nyini ḥgɔɔ fɔ̄fɔrε n a.

<sup>5</sup> Ya ti kabø i ti n wɔ̄, san̄ga bo i wuuri ni, sɔ̄ ye wɔ̄ yo daka ka ya bá ti kabø i ti n a, i yiwee tenge n nu. <sup>6</sup> Ya si ka, ya woowa dawa ni, ba san̄ga akpama i ni Kristo i baka jaanu n su, adena má ya yo akɔɔm fa kɔ̄ satie su kun, dama anjuniembaa n bo i yo satie n wo má bε̄re kun. <sup>7</sup> Dama sɔ̄nɔ̄ kε̄re bo wɔ̄ wu, wɔ̄ de i tii afite satie nu lε̄. <sup>8</sup> Tɔ̄, kabø ya ni Kristo san̄ga wuuri ni, sɔ̄ ye ya yo yarada ka ya ni yiri sán̄ga nya ḥgɔɔ a. <sup>9</sup> Ya si ka Kristo tengeeri i yiwee n nu ni, i wú má kun, dama yiwee la má i ḥn̄usu yiko kun. <sup>10</sup> Yiwee n bo i wuuri ni, i wuuri kpekun n kpein wɔ̄, na i yi satie, ama, ḥgɔɔ n bo i la i ni, i wo Nyemē dεε wo wɔ̄. <sup>11</sup> Sɔ̄ ye i ti ye ni ka ambere ni am tii si ka am awu fa kɔ̄ satie su a, na am ni Yesu ayo kun, ye am la ḥgɔɔ wo Nyemē dεε wo a.

<sup>12</sup> Nyini ti, má am ma satie la yiko fa kɔ̄ am ḥn̄uniembaa n su, na am yo am kunnu koroowa.

**13** Má am fa am ማንኒምባል be ma satie, na i kaaki deke bo i yo satie, ama, am fa am ነህ ma Nyemē ka minem bo ba teñge yiwee nu anya ነጋዕ kisa, na am fa am ማንኒምባል n kere ma Nyemē na i fa am yo deke bo i yo sa bo i kɔ atin su. **14** Satie la má yiko fa kɔ am dɔ, dama Nyemē ካንኤል kpamaawa n nié má am su kun, ama, Nyemē ahɔrɔma ni nié am su a.

*Minem bo ba kaaki sa bo i kɔ atin su akɔɔm*

**15** Tɔ, nzu bekun a? Kisa, Nyemē ካንኤል kpamaawa n nié má ya su kun, ama, Nyemē ahɔrɔma ni nié ya su a. Nyini ti, ya koro yo satie, nzen se? Ai, má sɔ. **16** Am si ka nzen am faari am ነህ maari be na am deeri i mi ካንኤል, am ti i mi n akɔɔ ብ lɛɛ. Kabo i nya ti sɔ ni, nzen am faari am ነህ maari satie, am ti satie akɔɔ ብ, na am wú ብ lɛɛ. Ama, nzen am gusu deeri Nyemē ካንኤል ni, i dé am ka am ayo sa bo i kɔ atin su i dɔ ብ lɛɛ. **17** Saŋga be am yo ti satie akɔɔm wɔ, ama, kisa ya da Nyemē asi ka Nyemē ካንኤል n bo bu fa kereeri am, na am ade i ni am ahorembaa kere ni, **18** am ade am tii afite satie nu lɛɛ, am akaaki sa bo i kɔ atin su n akɔɔm wɔ. **19** M fa adamande dɛɛ woowa, ye m fa kere kabo Nyemē ti a, dama am suti má i bu. Am yo fa am ማንኒምባል n be yoori danqba sam wɔ, ni satie barasum wɔ, nyini ma am saaki ካንኤል kpamaawa n a, sɔ ye kisa am fa am ማንኒምባል yo sa bo i kɔ atin su, nyini ma am yo Nyemē minɛ casim a.

**20** Saŋga bo am yo ti satie akɔɔm ni, be mié má am ka am yo sa bo i kɔ atin su. **21** Satiem bo am yo yoori bu ni, nzu kperē ye am nyaari i a? Pui. Kisa, bu ti am nyinse wɔ, na i awieeri kere

la yiwee wɔ. <sup>22</sup> Ama, kisa na am ade am tii afite satie nu, na am ayo Nyemē akoom ni, kpere bo am anya i ni, yiri la bo am ayo i minē casim ni, na i awieeri, am nyá ŋgɔɔ bo i la má awieeri ni. <sup>23</sup> Dama satie ŋkatɔ la yiwee wɔ, ama, Nyemē aceeri n bo wɔ fa ama ya n la ŋgɔɔ bo i la má awieeri na i wo ya Mibie Yesu Kristo nu n wɔ.

## 7

*Ajaa woowa kere kabø atin fɔfɔrɛ n ti barasu*

<sup>a</sup> <sup>1</sup> Tɔ, m ninbaam, m sujɔjɔ ambere bo am si nɔaniɛ kpamaawa ni dɔ a. Am si má ka nzen sɔcɔ toko la ŋgɔɔ, ye nɔaniɛ kpamaawa n nie i su a? Ama, i nya wu wieeri, i koro nie má i su kun. <sup>2</sup> Ya fa i ka, nzen bara aja, na i hun toko la ŋgɔɔ, nɔaniɛ kpamaawa n ma má atin ka i yaki i ajaa, ama, nzen i hun n nya wuuri, i la atin bo i koro kɔ ja biesɔ fɔfɔrɛ. <sup>3</sup> Nyini ti, nzen i hun n toko la ŋgɔɔ na i kɔ jaari biesɔ fɔfɔrɛ, bu fére i ka bara bo wɔ saaki ajaa ciire wɔ, ama, nzen i hun n awu ye i kɔ jaari biesɔ fɔfɔrɛ, nɔaniɛ kpamaawa n ma i atin wɔ, wɔ saaki má ajaa ciire lɛɛ. <sup>4</sup> Tɔ, nyini ti, m ninbaam, i ti sɔ o lɛɛ, ambere mmɔɔ dɔ. Kabo am ni Kristo ayo kun na wɔ wu ni, bu sanja kuunri am ni yiri wɔ lɛɛ. Nyini ti, nɔaniɛ kpamaawa n nie má am su kun, nyini ma am la atin na am kaaki be dɛɛm n a. Nyini la ka, am ti Kristo dɛɛm wɔ lɛɛ, yiri bo i tengeeri i yiwee n nu ni. Deke n bo i ti na i yo sɔ n la ka, ya koro yo sakpa ma Nyemē. <sup>5</sup> Sanja bo ya yo su ya adamande woowa su ni, ya koroowa la ka, ya sufa ya ŋuniɛmbaam suo satiem, nɔaniɛ

kpamaawa n dεε ti. Nyini satiem n awieeri la yiwee wɔ. <sup>6</sup> Ama, kisa, ya nya ya tii afite nɔanie kpamaawa n bo i yo niε ya su ni, dama ya wu wɔ. Nyini ti, ya su Nyemε wɔ, ya su má atin dawa n bo i su nɔanie kpamaawa n bo ba kere ase n su, ama, ya su Nyemε ni atin fɔfɔrε n bo Awiewiε Casi n afa ama ya ni su a.

*Kabo nɔanie kpamaawa n ma minε yo satie barasu ni*

<sup>7</sup> Tɔ, ye ya se se wɔ? Ya koro se ka nɔanie kpamaawa n ti satie, nzεn se? Ai, má sɔ. Nzεn má nɔanie kpamaawa n awo má bεrε, má m si má kabo satie ti. Dama nzεn má nɔanie kpamaawa n ase má ka, "Má a ma u konviki wura be dεε neŋge nu," má m si má ka nzεn u konviki wuraari be dεε neŋge nu, i ti satie wɔ. <sup>8</sup> Nɔanie maawa n bo i seeri sɔ n dεε ti, satie anya atin m ahore su, nyini ma m la konviki barasu fa kɔ minem neŋge nu n a. Nyini kere ka nzεn nɔanie kpamaawa n wo má bεrε, satie la má yiko, i ti ka deke bo wɔ wu wɔ. <sup>9</sup> Sanja be m yo la ŋgɔɔ ɔ, na m si má nɔanie kpamaawa n jɔrε, ama, sanja bo nɔanie maawa n baari ni, na wɔ ye satie su m ahore su, <sup>10</sup> na ma wu. Na ma ɲu ka nɔanie maawa n bo má i ma ŋgɔɔ ni, mini dɔ, i faari yiwee baari a. <sup>11</sup> Nɔanie maawa n dεε ti, ye satie anya atin awura m ahore su adadaka m, ye i kun m a. <sup>12</sup> Nyini kere kere ka nɔanie kpamaawa n ni i tii, ti deke kpa fite Nyemε dɔ ɔ, na nɔanie maawa kun kun n kere ti deke kpa a, na i kere sa bo i kɔ atin su.

<sup>13</sup> Nyini ti, nɔanie kpamaawa n bo i ti kpa ni, wɔ ma ma wu wɔ, nzен sε? Ai, má sɔ. Ama, satie fa nyini nɔanie kpa n su wɔ, ye i ma m wu a, adena satie kere kabø i ti barasu nahɔre su, na nɔanie maawa n ma minem si kabø satie ti deke tie agaya ni.

*Woowa barasu nnyɔ bo i wo adamande nu ni*

<sup>14</sup> Ya si ka nɔanie kpamaawa n ti awiɛwies jɔre wɔ, ama, mini yiri, m bita adamande dεs woowa a, na m ti satie akɔɔ. <sup>15</sup> Sam bo m yo bu ni, m koro si má deke n bo i ti na m yo bu ni, m yo má nyini, ama, deke n bo m kpo bu ni, m yo nyini wɔ. <sup>16</sup> Nyini ti, nzен m yoori satie be, na m koro má i, ma soro su ka nɔanie kpamaawa n ti kpa wɔ lεs. <sup>17</sup> Ma ɳu ka má m koroyanu ye m yo nyini satiem n a, ama, satie n bo i wo m ahore su ni ma m yo sɔ a. <sup>18</sup> M si ka woowa n bo m bita i ni, i ti má kpa haari kaan sɔ, i ti adamande woowa a, nyini ti, sakpayo wo m ahore su, ama, m koro yo má i. <sup>19</sup> M koro ka m yo sakpa, ama, m koro yo má i, satie n bo m koro má ka m yo i ni, m yo nyini wɔ. <sup>20</sup> Satie n bo m yo bu na m koro má ka m yo bu ni, nyini la ka, má mini ni m tii yo bu a, ama, satie n bo i wo m ahore su ni yo bu a.

<sup>21</sup> Ma ɳu ka nyini jɔre n ti nahɔre wɔ, ka, saŋga kere bo m koro ka m yo sakpa, nyini saŋga ye m yo satie a. <sup>22</sup> Dama m sunsunni ni m ahore su, m koro Nyɛmɛ nɔanie kpamaawa ni. <sup>23</sup> Ama, ma ɳu ka nɔanie barasu be wo m ɳuniembaa n kere nu, nyini nɔanie tie n kun lue ni nɔanie kpamaawa

n bo i wo m sunsunni ni m ahore su n wɔ, na i kunma m ŋuniembaa n kere nu, na i tara m nyi m. <sup>24</sup> Oi. Mini aŋunfɔfɔ sɔ. Nma dé m tii ji a, na i yí m fite ahin adamande aŋuniembaa n nu a, bo i sucin m kɔ yiwee n nu, na m ka ŋgbεεn n a? <sup>25</sup> M da Nyɛmɛ asi, dama wɔ de m tii aji, ya Mibie Yesu Kristo dɛɛ ti.

Tɔ, mini dɔ, m sunsunni ni m ahore su, m su Nyɛmɛ nɔanie kpamaawa n su wɔ, ama, m adamande dɛɛ woowa su, m su satie atin su wɔ.

## 8

### *Minɛm bo bu woowa ti kabo Awiewie Casi n koro ni*

<sup>1</sup> Nyini ti, kisa, sɔnɔ kere bo i ni Yesu Kristo ayo kun, Nyɛmɛ di má i jɔrɛ cin má i sui. <sup>2</sup> Dama Awiewie Casi n dɛɛ nɔanie kpamaawa n bo i ma ya ŋgɔɔ, na i fite Yesu Kristo dɔ ni, ade u tii aji, na wɔ yi u afite nɔanie kpamaawa n bo i ma a yo satie na a wu n nu ni. <sup>3</sup> Nyini nɔanie kpamaawa n la má fɔŋga, dama adamande aŋuniembaa woowa n ayɔrɔki. Deke bo nɔanie kpamaawa n akoro ayo má i ni, Nyɛmɛ ayo i, yiri la bo i sunmaari i tiɛŋgu Wa durunya n nu fɛn, ni aŋuniembaa bo i ferema ni adamande dɛɛ n bo i yo satie ni, na wɔ di satie bo i wo adamande ŋuniɛ n nu n jɔrɛ, na wɔ yo i ŋgbεεn. <sup>4</sup> Deke bo i ti na Nyɛmɛ yoori sɔ n la ka, adena ya yo sa bo i kɔ atin su kabo nɔanie kpamaawa n kereeri ni, dama yɛrɛ, ya su má adamande aŋuniembaa woowa n atin su kun, ama, ya su awiewie n dɛɛ atin ni su a. <sup>5</sup> Minɛm kere bo bu su adamande aŋuniembaa woowa n atin su

ni, bu sunsunni kere wo adamande sa koroowa su wɔ, ama, minem bo bu su Awiewie Casi n dεs atin n su ni, bu sunsunni kere wo Awiewie Casi n jore su wɔ. <sup>6</sup> Bo i sunsunni wo adamande aŋuniembaa woowa n su, i mi wú ɔ, ama, bo i sunsunni wo Awiewie Casi n jore su, i mi nyá ŋgɔɔ, na i nyá ahoreda. <sup>7</sup> Dama sɔnɔ kere bo i sunsunni kere wo adamande aŋuniembaa woowa n su ni, i mi ti Nyemē kpɔfɔ ɔ, i de má Nyemē nɔaniɛ kpamaawa ni, i koro de má i wɔ mmɔɔ fieo, <sup>8</sup> na bo i su adamande dεs aŋuniembaa woowa n su ni, i koro yo má sa bo i sun Nyemē nu.

<sup>9</sup> Ama, ambere yiri, am su má adamande aŋuniembaa woowa n atin n su, am su Awiewie Casi n dεs atin ni su a, dama Awiewie Casi n wo am nu n wɔ. Ama, sɔnɔ kere bo i la má Kristo Awiewie ni, i mi ti má Kristo dεs. <sup>10</sup> Ama, ambere bo Kristo wo am dɔ ni, am ŋuniembaa n bá wu wɔ, satie dεs ti, ama, Awiewie Casi ni ama am ŋgɔɔ, dama Nyemē dɔ, i de am ka am yo sa bo i kɔ atin su wɔ. <sup>11</sup> Nahore su, Nyemē tengeeri Yesu i yiwee n nu, nyini ti, nzen i Awiewie Casi n wo am nu, haari am ŋuniembaa wuuri mmɔɔ, i téŋge i kabø i tengeeri Yesu i yiwee n nu n wɔ, dama i Awiewie n wo am nu n dεs ti.

<sup>12</sup> Nyini dεs ti, m ninbaam, ya di kaari, má yere adamande aŋuniembaa woowa n su dεs kaari, bo má ya fa su yere adamande aŋuniembaa woowa n atin su ni. <sup>13</sup> Dama nzen am su adamande dεs aŋuniembaa woowa n atin su, am wú wɔ lεs, ama, nzen am ma Awiewie Casi n bukaari am, na am yakiiri adamande aŋuniembaa woowa ni, am nyá ŋgɔɔ. <sup>14</sup> Minem kere bo bu ma Nyemē

Awiewie n kere bu atin, bεrε ti Nyεmε nbaam a. <sup>15</sup> Dama Awiewie Casi n bo am ade i ni, i yaki má am na am kaaki yo akɔɔm kun na am soro sεrε, ama, yiri ma am yo Nyεmε nbaam a, na yiri ma am koro bo fere Nyεmε ka, “*Abba*,” i bu la ka, “M Si.” <sup>16</sup> Awiewie Casi n ni i tii buka ya dεs awiewie n ye i di daani ya ahore su se ka ya ti Nyεmε nbaam a. <sup>17</sup> Kabo ya ti Nyεmε nbaam ni, ya nyá deke n bo Nyεmε ase ka i fá ma i minεm ni, na ya ni Yesu Kristo gusu sáŋga nya deke n bo Nyεmε ase ka i fá ma i minεm n a. Nzεn ya ni yiri sanga diiri wahara, ya ni yiri gusu sáŋga nya i jirima woowa ni.

*Kabo ya woowa bá ti kabo Nyεmε dεs n ti ni*

<sup>18</sup> M sunsun ka wahara n bo ya sudi i kisa ni, i ti má pui, ya koro fa má i sunsun má jirima woowa n bo Nyεmε bá yi i kere ya ni. <sup>19</sup> Deke n kεrε bo Nyεmε ayi bu n ȳminda ni anyumboro wɔ, na bu bá ȳu kabo Nyεmε yí i nbaam fite fofoe n nu. <sup>20</sup> Dama deke n kεrε bo Nyεmε ayi bu n wo bεrε wɔ, bu la má kpεrε, má ka bεrε koro sɔ a, ama, Nyεmε ma bu la má kpεrε a. Deke bo i ti na i yo sɔ n la ka, i la tama <sup>21</sup> ka deke n kεrε bo wo yi bu ni, bu nyá bu tii, na má bu yo akɔɔm kun, na bu wu na bu kpɔrɔ, ama, na bu nyá tiide ni jirima woowa kabo Nyεmε nbaam kεrε nya i barasu ni. <sup>22</sup> Ya si ka deke n kεrε bo Nyεmε ayi bu ni, wo waraki ni yaari nu wɔ, haari ni kisa, kabo bara ba suwu baa na i di yaari ni. <sup>23</sup> Má deke n bo Nyεmε ayi bu ni ȳgumi wo waraki su a, ama, yεrε mmɔɔ bo ya de i Awiewie bo i ti ciciri su aceeri ni, ya wo waraki su ȳminda ni

anyumboro wō, ka Nyemē bá fa ya yo i nbaam, na i de ya ḥjunie ni. <sup>24</sup> Tiide n bo ya nya i ni, nyini ma ya la tama n a. Nzén a la deke, a se má ka a la tama ka a nya i. Deke bo sōnō la i, i se má ka i la i tama. <sup>25</sup> Ama, nzén ya la tama ka ya nyá deke be na ya nya nya má i, ya mindi ḥminda ni anyumboro wō, na ya bá nya i.

<sup>26</sup> I ti sō lęe, saŋga kere bo ya yoroki na ya si má kabø ya yo ni, Awiewie Casi n ba buka ya, beni, ya si má kabø ya sere Nyemē barasu, ama, Awiewie Casi n ni i tii waraki sō c sere Nyemē ma ya, ni waraki bo adamande koro jɔjɔ má i. <sup>27</sup> Nyemē fiti adamande ahorembaa su na i si kabø i ti barasu a, yiri si deke bo i wo i Awiewie Casi n sunsunni nu a, dama Awiewie Casi n su kabø Nyemē koro ni su a, na i sere Nyemē ma i minem. <sup>28</sup> Ya si ka Nyemē wo minem bo bu koro i n dō, na i buka bu, adena i yo deke kere dɔŋgu ma bu, béré la minem bo i du mɔ seseeri su ka i fere bu ni, na wō fere bu. <sup>29</sup> Nyemē du mɔ siiri nyini minem wō, na wō cici ka bu bá yo kabø i Wa n ti ni, nyini ma i Wa n yoori baakpien, i nbaam kere nu n a. <sup>30</sup> Nyemē du mɔ ciciiri nyini n kere wō ka, na wō nya fere bu, na béré n bo wō fere bu n ye wō de bu ka bu yo sa bo i kɔ atin su i dō n a, na béré n bo wō de bu ka bu yo sa bo i kɔ atin su i dō ni, ye wō ma bu i jirima woowa n be n a.

### *Kabo Nyemē akere i koro barasu ni*

<sup>31</sup> Tō, kisa, ye ya se sε wō bekun a, fa kɔ ahin sam kere su a? Nzén Nyemē wo ya dō, ḥma koro yo ya sa be a? <sup>32</sup> Nyemē akete má ka i

fa má i tiεŋgu Wa ni mmɔɔ ma má ya, ama, i faari i maari ya kere wɔ. Nyini ti, i yo se kete ka i má má ya deke n kere bo i ti kpa n a? <sup>33</sup> Njma koro fa jore fa sɔ Nyemē minem bo wɔ yi bu n a? Be wo má bɛrɛ, dama Nyemē ni i tii ade bu ka bu yo sa bo i ko atin su i dɔ a. <sup>34</sup> Nyini ti, njma koro di ya jore cin ya sui a? Be wo má bɛrɛ. Dama Kristo ni i tii wuuri wɔ, nahore na wɔ tenge i yiwee n nu, i tana Nyemē saa fɔmbɔrɔ su, susere i ma ya. <sup>35</sup> Koro n bo Kristo koro ya ni, nzu deke koro kpaaki ya ni yiri a? Ai. Deke be koro kpaaki má ya ni yiri n nu. Kekereke o, wahara o, wuwuruwa o, ahɔe o, yaari o, anyumboro o, yiwee o. Deke be wo má bɛrɛ bo i koro kpaaki ya ni yiri nu. <sup>36</sup> Dama ba kere i Nyemē Jɔrɛ Kadasi n nu ka,  
“Wɔrɔ dɛɛ ti, ale kere bo i cin, bu kun ya sɔ o,  
ya ti ka nbɔem wɔ, ye bu kpiɛ ya kɔm a.”

<sup>37</sup> Haari ni nyini n kere mmɔɔ ni, ya di nasara a, na ya toko di nasara buka su, Kristo bo i koro ya n dɛɛ ti. <sup>38-39</sup> M si tenle su ka, deke be wo má bɛrɛ bo i koro kpaaki ya ni koro n bo Nyemē koro ya, ya Mibie Yesu Kristo dɛɛ ti ni, yiwee wara ŋgɔɔ o, mɛrekɛm wara Sitana yikofɔm o, deke n bo bu wo bɛrɛ o, wara deke n bo bu bá yo o, yiko bo i wo aŋgoro wara asiɛn bu o. Deke n bo Nyemē ayi bu ni, bu be wo má bɛrɛ bo i koro kpaaki koro n bo i wo ya ni Kristo afien ni.

## 9

*Minem bo Nyemē afere ayi bu n jore*

<sup>1</sup> Tɔ, deke bo m sukan kere am ni, i ti nahore wɔ, m bu má kɔrɛ, m ti Kristo dɛɛ wɔ,

Awiewiε Casi n gusu kere m sunsunni nu a, ye i di daani m ahore su a. <sup>2</sup> Yiri la ka, m ahore asaaki agaya, na saŋga kere i suo yaa <sup>3</sup> fa kɔ m ninbaa Yisareliſom dee busu. Nzɛn má mini ni m tii kaari ŋgbɛen, na m kpaaki yakiiri Kristo, adena i buka m ninbaam, m dee tiɛŋgu minɛm ni, má m koro. <sup>4</sup> Bere la Yisareliſom bo Nyɛmɛ maari bu atin ka bu yo i nbaam, na bu ŋuuri i jirima woowa ni, na i faari sɛsesum diiri i di ni bere ni, na i faari noanie kpamaawa n maari bu ni, na i kereeri bu kabu su i barasu ni, na i seeri ka i yó sakpa beberebe ma bu ni. <sup>5</sup> Bu ti ya nam busu nufom wɔ, haari Kristo Tiideſo n bo Nyɛmɛ sunmaari i na i kaaki adamande baari durunya n nu ni, bu wuuri i fite bu dee busu n nu wɔ. Kristo Tiideſo ni la yiko tara deke n kere, yiri ti Nyɛmɛ a, yiri ti ye ni kansi saŋga kere a. Ami.

<sup>6</sup> I ti má ka Nyɛmɛ noanie n ti má nahore wɔ, dama má bu kere bo bu wuuri bu Yisareliſom busu nu ni n ti Yisareliſom nahore su a. <sup>7</sup> Nahore, má nbaam kere bo Abraham wuuri bu ni ti i nbaam nahore su a, ama, Nyɛmɛ yo seeri Abraham ka, "U wa Izaki sinfom ŋgumi yó u busu nufom a." <sup>8</sup> Nyini la ka, má nbaam kere bo Abraham wuuri bu kabu adamande wu nbaam ni ti Nyɛmɛ nbaam nahore su a, ama, i nbaam bo Nyɛmɛ seeri ka i wú bu ni ŋgumi, ti i busu nufom nahore su a. <sup>9</sup> Dama kabu Nyɛmɛ yo seeri i n yaa, i ŋa, "Ti fɛn, ŋgɔɔ cɛen ka buusɔ, m káaki ba na m bá ŋu ka u yi Saara bita baabiesɔ." <sup>10</sup> Má nyini ŋgumi a, am tenge su ka ya na Izaki yo maari i yi Rebeka akunnu, ye i wuuri ndaam

n a. <sup>11-12</sup> Saŋga bo Rebeke nya wu má i ndaam ni, na bu nya yo má sakpa wara satie be ni, nyini saŋga n ye Nyemé seeri i ka, “Baakpien ni bá su baakan n a.” Nyemé dæ koroyanu ye i yoori sɔ n a, yiri koro i sɔnɔ ye i yiiri i a, má ka bu be sayoowa dæ ti a. <sup>13</sup> Kabo ba kere i Nyemé Jore Kadasi n nu ni, ka, Nyemé ɳa,  
“Jakobu, ye m koro i a,  
ama, Isawu yiri, m kpɔ i wo.”

<sup>14</sup> Ye ya se se wo? Ya koro se ka Nyemé ayo má sa bo i kɔ atin su, nzén se? Ai, ya koro se má sɔ fieo. <sup>15</sup> Dama Nyemé yo seeri Moyisi ka,  
“Sɔnɔ kere bo m koro ka m buka i, m búka i wo,  
na sɔnɔ kere bo m koro ka m si i aŋunfɔ, m  
sí i aŋunfɔ o.”

<sup>16</sup> Nyini ti, má adamande koroyanu, wara deke bo i boro i nyi yo i ni ti jore a, ama, kabu Nyemé si aŋunfɔ ni, nyini ti jore a. <sup>17</sup> Dama ba kere i Nyemé Jore Kadasi n nu ka, Nyemé yo seeri Ijipiti Fémé Faaro ka, “Deke n bo i ti na m yiiri u tanaari fémeya biɛ n su n la ka, m kéré m yiko u ɳgɔɔ su, na m duma tá bara ye durunya n kere nu.”  
<sup>18</sup> Nyini kere kere ka, sɔnɔ kere bo Nyemé koro ka i si i aŋunfɔ, ye i si i mi aŋunfɔ a, na minem bo i koro ka i yo bu ahorembaa kekereke ni, na i yo bu.

### *Nyemé yaafa ni i aŋunfɔ si n jore*

<sup>19</sup> Nyini ti, beni, be koro bisa m ka, “Nzén i ti sɔ, nzu ti ye Nyemé di minem bo ba kete i n jore na i jaraki bu a? Nma koro kete na i kanda sa bo Nyemé koro i n a?” <sup>20</sup> M ɳa, wɔrɔ la ɳma na a se Nyemé akuruwa a? Dundu koro bisa má yakati

tafɔ n ka, “Nzu ti ye a taari m sɔ a?” <sup>21</sup> Yakati tafɔ n la atin bo i fa i yakati n ta dundu bo i sufa yo juma cœen n kere cœen, na i kaaki la atin bo i fa be ta dundu bo i fa yo juma cœen kpiri cœen. <sup>22</sup> Nyini ti, Nyemē la atin bo i koro fa yaa, na minem ɳu kabø i yiko ti barasu. I gusu koro mindi agaya fa kɔ minem bo bu ma yaa ati i ni, bère bo má wɔ yo daka ka bu ka ɳgbœen ni. <sup>23</sup> Na i gusu la atin bo i fa i jirima woowa bo i la má aŋusu n fa kere minem bo wɔ si bu aŋunfɔ ni, na wɔ du mɔ aseſe su ka bu bá nya i jirima woowa n be ni. <sup>24</sup> Yere la nyini minem bo i si ya aŋunfɔ, na ya nya i jirima woowa n be ni, má ka yere Yudafom ɳgumi, ye wɔ fere ya nbem a, ama, wɔ fere bo bu ti má Yudafom ni mmɔɔ nbem abuka su. <sup>25</sup> I ti kabø Nyemē noanie kanfɔ Hoseya akere i dees kadasi n nu n wɔ ka, Nyemē ɳa,

“Minem bo bu yo ti má m minem ni, m fére bu ka m minem.

Na yiri n bo ma koro má i ni, m fére i ka m sɔnɔ koroowa.

<sup>26</sup> Dika n bo i nu na m fereeri bu ka, ‘Am ti má m minem ni,’

dɔ ye bu fére bu ka Nyemē bo i wo bère saŋga kere n dees nbaam n a.”

<sup>27</sup> Tɔ, na Nyemē noanie kanfɔ Esaya abo awie fa kɔ Yisareliſom jɔrɛ su, i ɳa, “Haari ni bo Yisareliſom sunnubeberebe ka ɳmiɛ ni, bu nu mine kaan sɔ nyá tiide a. <sup>28</sup> Dama sa n bo Micera ni yó i durunya n nu ni, i yó i wie ndende.” <sup>29</sup> I ti kabø Esaya du mɔ seeri n wɔ, i ɳa,

“Nzen má Micera Yikofɔ n ayaki má ya busu nufɔm nbem,

má i yo ya kabو i yoori Sodomfом ni  
 Gomorafом wо,  
 miء tiء bo Nyemе saaki bu ni.”

*Yisareliфom ni labari kpa n jore*

<sup>30</sup> Tо, ye ya se se wо? Minem bo bu ti má Yudafом ni, akpini má atin kabо bu yo sa bo i kо atin su Nyemе dо, ama, kisa, Nyemе ade bu ka bu yo sa bo i kо atin su i dо, bu yarada n dees ti.  
<sup>31</sup> Ama, na Yisareliфom bеrе, akpini atin kabо bu su noanie kpamaawa n su, adena Nyemе de bu ka bu yo sa bo i kо atin su. Ama, haari ni nyini mmоo, ba koro asu má i su nyunyumi, na bu yo sa bo i kо atin su Nyemе dо. <sup>32</sup> Nzu ma i yoori so n a? Dama ba kpini má atin kabо bu yo yarada na Nyemе de bu ka bu yo sa bo i kо atin su i dо, ama, bu kpiniiri atin ka bu sayoowa ma Nyemе de bu ka bu yo sa bo i kо atin su i dо a. Na ba bo bu jaa yabue n su na ba kpaasi. <sup>33</sup> Kabо ba du mо akere i ase ni, Nyemе ѡ,  
 “Am ti fen, m sufa yabue be se Siyon miء kpiri n nu lеs,  
 nyini yabue ni, minem бо bu jaa su na bu kpаasi.  
 Ama, soно kere bo i yoori i yarada, i mi dí má nyinse.”

## 10

<sup>1</sup> M ninbaam, deke bo m koro i m ahore su la ka, m minem Yisareliфom nya tiide, m nyemесere lеs saنجa kere. <sup>2</sup> M si tenle su ka bu nyunu aboro ka bu su Nyemе atin n su nahore su, ama, bu si má kabо bu yo na bu su i su. <sup>3</sup> Dama bu si má

atin bo Nyemē de minem ka ba yo sa bo i kō atin su i dō ni, ama, bu kpini bu tiengu atin wō, na bu su i su. Nyini ti, na ba kete Nyemē atin ni, ba de má kabō Nyemē ḥa bu yo sa bo i kō atin su i dō ni. <sup>4</sup> I ti nahore wō, ka Kristo juma n bo i yoori i ni, yiri kuunri noanis kpamaawa n kere no a, adena sōnō kere bo i yoori i yarada, Nyemē de i mi ka i yo sa bo i kō atin su i dō.

### *Sōnō kere koro nya tiide*

<sup>5</sup> Moyisi yo kere fa kōri kabō minē koro su noanis kpamaawa n su, na bu yo sa bo i kō atin su Nyemē dō, i ḥa, “Sōnō kere bo i su noanis kpamaawa n kere su, i mi nyá ḥgōo.” <sup>6</sup> Ama, fa kō kabō yarada dēe ti, na sōnō yo sa bo i kō atin su Nyemē dō ni, i ḥa, “Má a sunsun u ahore su ka, ḥma fún kō angoro a?” Nyini la ka, i kō fa Kristo jura ba lēe. <sup>7</sup> Wara “Nma júra kunma ḥgongo n bo i la má awieeri nu a?” Nyini la ka, i kō fa Kristo fun fite bo ba wum n nu ba lēe. <sup>8</sup> Deke bo i suse n la ka,

“Nyemē noanis n waari má ni wōrō.

I wo u no a nu, ni u ahorembaa mmōo su.” Yiri la labari n bo ya kaanri i n fa kō yaradayo su ni. <sup>9</sup> Nzen a teke u no a jōjōcri minem nyunu ka, Yesu ti u Mibie nahore su, na a yoori yarada u ahore su ka Nyemē tengeeri i yiwee n nu, a nyá tiide. <sup>10</sup> Dama sōnō kere bo i yoori yarada i ahore su, ye Nyemē de i ka i yo sa bo i kō atin su i dō a. Na sōnō kere bo i teke i no a jōjōcri minem nyunu ka wō yo yarada, nyini ma i nya tiide a. <sup>11</sup> Dama ba kere i Nyemē Jōre Kadasi n nu ka, “Sōnō kere bo i yoori i yarada, i mi dí má

nyinse.” <sup>12</sup> Nyini ti, bo bu ti Yudafom, ni bo bu ti má Yudafom, bu la má kpakpaakinu, Micera kun ni ti bu kere Mibie a. Yiri ma minem kere bo bu bo fere i duma deke kpa bo i la má ajusu n a. <sup>13</sup> Dama ba kere i Nyeme Jore Kadasi n nu ka, “Sono kere bo i bo fereeri Mibie n duma, i mi nyá tiide.”

<sup>14</sup> Tó, bu yo se koro bo fere i duma, má ka ba du mō ayo i yarada? Ye bu yo se koro yo i yarada, má ka ba du mō ati i jore? Ye bu yo se koro ti i jore a, má ka be adu mō akan i labari kpa n akere bu? <sup>15</sup> Ye bu yo se koro kan i labari kpa n kere minem a, má ka be asunma bu minem do? Kabo ba kere i Nyeme Jore Kadasi n nu, ka, “Bo bu suba kan Nyeme labari kpa n ma ya ni, bu natiiri yo fie.” <sup>16</sup> Ama, má sono kere soroori su deeri labari kpa n a, kabu Nyeme noanie kanfo Esaya yo seeri ni, ka, “Ya Mibie, ñma ayo ya labari n yarada? Ai, be ade má i.” <sup>17</sup> Nyini ti, kana sono ba yo Yesu Kristo yarada, má ka wó ti i labari kpa n ka, kana sono gusu ba ti labari kpa ni, má ka be akan Kristo noanie ni akere i.

<sup>18</sup> Ama, mine bo ba de má labari kpa ni, ba ti má jore n wó, nzen se a? Nahore, ba ti i. Dama ba kere i Nyeme Jore Kadasi n nu ka,  
“Ba bo ndoori abara aye durunya n kere nu,  
na bu noanie aju asién n kere su.”

<sup>19</sup> M koro ka m bisa bekun ka, Yisarelefom ni, ba si má? Ba si. Moyisi du mō seeri ka, Nyeme ña,  
“M má am si kore fa kó minem bo bu ti má  
daanfie n nahore su ni,  
m má am fa yaa fa kó minem bo bu la má  
ñgonle n ñu.”

**20** Na Esaya ayo ahoresi, na wɔ se bu ka, Nyεmε ηa,

“Haari minem bo bu yo niεniε má m busu ni, m ma ba ηu m.

Na minem bo bu yo bisa má m busu ni, ma bɔ bu nu afa m ηu akere bu.”

**21** Na Esaya akaaki ase fa kɔ Yisarelifov su ka, Nyεmε ηa, “Ale kere bo i cin, m tenge m saa fere nyini minem n wɔ, ama, bu ti atii kekereke ni ketemafom wɔ.”

## 11

*Kabo Nyεmε ma Yisarelifov nbem diiri i ahɔrɔma ni*

**1** M koro ka m bisa ka, Nyεmε akete i minem wɔ, nzɛn se a? Ai, wɔ kete má bu e. Am ti fen. Mini Pɔɔlu ni m tii, m ti Yisarelifov. M ti Abraham busu nufɔ o, m fite Benjamin dɛe lɛɛ anɔ n nu wɔ. **2** Nyεmε akete má i minem bo i du mɔ yiiri bu ni. Am nya kan má Nyεmε Jɔrε Kadasi n nu fa kɔ i nɔanies kanfɔ Eliya n su, kabo i jarakiiri Yisarelifov Nyεmε dɔ n wɔ, nzɛn se?

**3** Bo i ηa, “Micera, ba kun u nɔanies kanfɔm kere, ba kaaki afufu u yoowa yoobirim n kere, wɔ kɔ aka mini ηgumi kpein wɔ, ye bu koro ka bu kun m gusu n a.” **4** Ama, Nyεmε yo seeri i se wɔ? I ηa, “Ma yaki Yisarelifov mine akpii nso afa ase Yisareli asiɛn n su. Bere ye bu nya kutu má amɔɛ Baali n na bu su i a.” **5** Nyini dɛe ti, kisa gusu, i ti sɔ o lɛɛ. Nyεmε ayi Yisarelifov nu minɛ kaan sɔ o, ye wɔ fere bu a, fa kɔ i ahɔrɔma n dɛe ti. **6** I ahɔrɔma n dɛe ti, ye wɔ yi bu a, má ka bu

sayoowa dεs ti a. Nzεn má i ti ka bu sayoowa n dεs ti, má ahɔrɔma n ti má aceeri kun.

<sup>7</sup> Nzu bekun a? Yisareliſom n anya má deke n bo bu kpiiri i busu ni, ama, minem n bo Nyεmε yiiri bu ni, bεre nyaari i a, na bo bu kaari n kεrε ahorembaa ayo kekereke. <sup>8</sup> I ti kabo ba kεrε i Nyεmε Jɔrε Kadasi n nu n wɔ, ka,  
“Nyεmε ama bu ahorembaa nɔnɔori,  
na i ma bu nyumbaa ḥu má asi,  
na i ma bu sui ti má asui,  
haari ni nyuma.”

<sup>9</sup> Na Fεmε Davidi ase ka,  
“Ma bu cεenkpiri diire diibiri n kaaki toroku ni diendie tara bu.  
Ma bu kpaasi, na bu nya bu satie ḥkatɔ.  
<sup>10</sup> Ma bu nyunu si biri na bu koro ḥu má asi,  
ma bu wi biri saŋga kεrε saŋga ka ba sɔ  
sɔori nɔnɔori wɔ.”

### *Kabo bo bu ti má Yudafom n anya tiide ni*

<sup>11</sup> M koro ka m bisa ka, bo bu boori bu jaa kpaasi ni, bu yasu má kun wɔ? Ai, má sɔ. Ama, nahore, bu kpaasi sɔ n dεs ti, ye minem bo bu ti má Yudafom nyaari tiide a, adena Yudafom ḥu i na bu si bu kɔrε. <sup>12</sup> Nyini ti, ba kpaasi n dεs ti, ye durunya n nufom anya deke kpa beberebe a, ba fun deke n bo má bu nya i n dεs ti, ye bo bu ti má Yudafom n anya deke kpa beberebe n a. Tɔ, nzεn i ti sɔ, na Yudafom bo bu bá yo yarada n búka su, i yó deke kpa tara sɔ.

<sup>13</sup> Kisa m sujɔjɔ ambere bo am ti má Yudafom ni gusu dɔ a. Juma n bo Nyεmε afa ama m ni, i sunmaari m ka m yo i jaramasa ambere bo am ti má Yudafom dɔ ɔ, nyini ti ye m fa m juma n fa

fɔ a, <sup>14</sup> na i má m tiɛŋgu minɛm si kɔrɛ, adena bu nbem nya tiide. <sup>15</sup> Dama saŋga bo Nyɛmɛ keteeri bu ni, ye i ni durunya n nufɔm kɛrɛ ayo kun a, ama, nzɛn i kaaki deeri bu bekun, i tí se wɔ? I yó ka ba nya ŋgɔɔ afite yiwee nu wɔ lɛɛ. <sup>16</sup> Nzɛn be faari i alembaa fɔfɔrɛ be fa yoori yoowa na i fa maari Nyɛmɛ, nyini la ka, i alembaa n kɛrɛ ti Nyɛmɛ dɛɛ wɔ lɛɛ. Ye nzɛn baka bunlui n ti Nyɛmɛ dɛɛ, nyini la ka, i asambaa n kɛrɛ gusu ti Nyɛmɛ dɛɛ wɔ lɛɛ.

<sup>17</sup> Nahɔrɛ, Yisareli fɔm ti ka baka n bo i su suuwa kpa n wɔ, ye ba kpie i asambaa ni nbem atu, na ambɛrɛ ti ka boro baka bo i suuwa la má fangga, ye ba kpie am asa baka n bo i su suuwa kpa n dɛɛ asambaa n su a, nyini ti, am ni baka n bo i su suuwa kpa n asambaa n kɛrɛ saŋga nya ŋgɔɔ fite i bunlui n dɔ o. <sup>18</sup> Nzɛn i nya ti sɔ, má am fa fɔ ka am ti kpa tara baka n bo i su suuwa kpa n ni i tii, dama má asambaa ni ma bunlui ni ŋgɔɔ a, ama, bunlui ni ma asambaa ni ŋgɔɔ a.

<sup>19</sup> Beni, a se ka, “Ba kpie baka n bo i su suuwa n dɛɛ asambaa n be, adena mini nya sasuubiri a.”

<sup>20</sup> Tɔ, i ti nahɔrɛ wɔ, Yudafɔm ayo má yarada n dɛɛ ti, ye Nyɛmɛ kpieseri bu jiiri n a, ye u yarada n dɛɛ ti, ye a jina jinaabiri n bo a jina n a. Nyini ti, má a yo kpirikoro, ama, si u ɲu sa. <sup>21</sup> Dama nzɛn Nyɛmɛ ayaki má baka kpa n ni i tii dɛɛ asambaa ni, beni, i bá yaki má wɔrɔ boro baka ni mmɔɔ dɛɛ asambaa ni. <sup>22</sup> M ɲa a ɲu kabø Nyɛmɛ yo sakpa barasu ni, ni kabø i di mine jɔrɛ na i cin bu sui ni anyumboro barasu ni. Minɛm bo bu yo má i yarada n ye i di bu jɔrɛ cin bu sui ni anyumboro n a, ama, wɔrɔ yiri, i yo sakpa ma u wɔ, nyini ti,

susu i sakpa n bo i yo ma u n su, má nyini, i kpíe wɔrɔ mmɔɔ ji wɔ lεε. <sup>23</sup> Nzén Yudafom kaakiiri bu wo, na bu bá yoori Nyemé yarada, i koro fa bu sa bu woobiri dawa n su, dama i la yiko bo i koro yo sɔ. <sup>24</sup> Ti fən. Wɔrɔ mmɔɔ ni u tii ti ka boro baka asambaa n bo ba kpíe i afa asa baka n bo i su suuwa kpa n su wɔ. Nyini ti, a si ka Nyemé dɔ, i ti má kekereke na i káaki ba fa baka n bo i su suuwa kpa n asambaam n ba sa bu woobiri dawa n su bekun.

*Kabo Nyemé si sɔn̄ kere aŋunfɔ n jɔrε*

<sup>25</sup> M ninbaam, asiri nu jɔrε be yaa, ye m koro ka am si i a, adena má am yo am nju kpiri ka am la si. Yiri la ka, kabo Yisareliifom nbem ayo bu ahorembaa kekereke ni, bu bíta i sɔ haari fa kɔ ju saŋga bo minem bo bu ti má Yudafom kere bá ba Nyemé dɔ. <sup>26</sup> Tɔ, i yó sɔ o, na Yisareliifom kere bá nya tiide, kabo ba kere i Nyemé Jɔrε Kadasi n nu ni, ka,

“Tiidefɔ ni fíte Siyon mie kpiri n nu ba,  
na i bá yi deke n kere bo i kɔ má atin su fa  
tu,  
na i yó Jakɔbu busu nufom casi.

<sup>27</sup> Kabo m fá sesesu di i di ni bere lεε,  
saŋga bo m ba yiiri satie n bo i wo bu nju ni.”

<sup>28</sup> Kabo Yudafom n akete labari kpa n ni, nyini ma ba kaaki Nyemé kpofofom kisa n a, ambere bo am ti má Yudafom n dεε ti. Ama, fa kɔ kabø Nyemé fereeri bu nam na i yiiri bu ni, bu ti i mine koroowam wɔ. <sup>29</sup> Dama nzén Nyemé faari i aceeri fa ceeri mine nbem, wara nzén wɔ fere sɔn̄, i kaaki má i sunsunni. <sup>30</sup> Ambere, am yo keteeri Nyemé nɔanies n wɔ, ama, kisa, wɔ si am

anjunfō, bērē bo ba kete i nōanis n dēs ti. <sup>31</sup> Tō, kisa, i ti sō o, bērē akete Nyēmē nōanis ni, dama Nyēmē asi am anjunfō, adena i awieeri su, na i bá si bērē gusu anjunfō. <sup>32</sup> Dama Nyēmē abo sōnō kērē kun ka bu kērē kete i wō, adena i awieeri su na i bá si bu kērē anjunfō.

### *Nyēmē kansi jōrē*

<sup>33</sup> Nahōrē, Nyēmē alecira ni i si bo i la i n wo ḥgo. Kabo i di i jōrē ni, be koro fiti má nu na i ti i bu, i atin n gusu kērē, sōnō koro si má i bu. <sup>34</sup> Ba kērē i Nyēmē Jōrē Kadasi n nu ka, “N̄ma nya si deke bo i wo Micera n sunsunni nu a?

Wara n̄ma nya koro tu i fō a?”

<sup>35</sup> “N̄ma nya ce Nyēmē deke be a,  
adena Nyēmē kaaki tō i mi kaari a?”

<sup>36</sup> Dama deke kērē fite yiri dō a, deke kērē ti i dēs wō, na deke kērē bá yo i dēs wō. Yiri ti ye ni ka ya kansi i saŋga kērē saŋga. Ami.

## 12

### *Minem bo bu yo Nyēmē sa koroowa n woowa jōrē*

<sup>1</sup> Nyini ti, m ninbaam, m sere am wō, am nīs kabō Nyēmē asi am anjunfō ayo am sakpa ni, na am fa am ḥu ma i, kabō má am yo yoowa fa ma i ni, ama, am toko la ḥgō, na am kaaki Nyēmē minem na am su i ni anyumboro. Nyini ti nyēmesu bo i sun i nu a, dama wō yo sakpa ama am. <sup>2</sup> Má am ma am woowa ti kabō durunya n nufōm woowa ti barasu ni, ama, am kaaki am sunsunni fōfōrē, na am kaaki am wo, nyini ma

am koro si Nyemē koroyanu sa a, bo i ti kpa, na i sun i nu, na i ti kabo i koro ka i ti ni.

<sup>3</sup> Tɔ, Nyemē aceeri n bo wɔ fa ama m dɛɛ ti, m sutu am kere fɔ o ka, má be wura i ɲu kpiri tara kabo i ti ni, ama, sɔno kere sunsun na i nie i ɲu kabo i ti nahore su barasu, na i si kabo Nyemē ama i mi yarada barasu ni. <sup>4</sup> Adamande aŋjunie-mbaa n ti mɔmɔ kun wɔ, ama, i la bue bue, i kere ni i juma bo i yo i. <sup>5</sup> Ya gusu dɔ i ti sɔ o lɛɛ, ya sunnu, ama, ya ni Kristo ayo kun n dɛɛ ti, ya ti aŋjunie-mbaa mɔmɔ kun wɔ, na ya kere ti aŋjunie-mbaa n bue be bo ya buka ya beŋgu wɔ. <sup>6</sup> Nyini ti, aceeri barasu barasum bo Nyemē ahɔrɔma n dɛɛ ti na wɔ fa ama ya ni, am ma ya fa yo i juma ni. Nzɛn aceeri n bo Nyemē afa ama be n la ka i sukan Nyemē nɔanie ni, i ti ye ni ka i mi sufa yo juma, kabo i yarada n ti barasu ni. <sup>7</sup> Nzɛn Nyemē ama be aceeri ka i su amusui, i ti ye ni ka i mi sufa su. Nzɛn wɔ ma be aceeri ka i fa kere minɛm, i ti ye ni ka i mi sufa kere bu. <sup>8</sup> Nzɛn wɔ ma be aceeri ka i sutu minɛm fɔ nɑ i wura bu kpɛkpere kekereke, i ti ye ni ka i mi sutu fɔ yo sɔ. Nzɛn wɔ ma be aceeri ka i suo sakpa na i ce minɛm aceeri, i ti ye ni ka i mi yo i ni ahorembaa kun. Nzɛn wɔ ma be aceeri ka i yo minɛm mɔfɔ, i ti ye ni ka i yo sɔ ni anyumboro. Ye nzɛn wɔ ma be aceeri ka i suo sakpa ma minɛm bo bu wo ahoresaaki nu ni, i ti ye ni ka i yo sɔ ni ahorejɔ.

<sup>9</sup> Am koro minɛm ni akunnu fofoe, am kpɔ satiɛ, na am su deke bo i ti kpa su. <sup>10</sup> Am koro am beŋgu Kristofɔm ka am ti nibaam wɔ, na am bu am beŋgum ka bu tara am. <sup>11</sup> Am su Mibie n ni anyumboro, má am yo nvieya, am ma am

ahorembaa bi ni nyemēsu. <sup>12</sup> Am la ahoresi n dεε ti, am ma am ahore jo. Saŋga kere bo am sudi wahara, am mindi, na am sere Nyemē saŋga kere ni anyumboro. <sup>13</sup> Am kpaaki am neŋgem nu ma Nyemē minem bo bu la má be ni, na am boro am nyi sude minem wɔfɔ.

<sup>14</sup> Am sere deke kpa Nyemē dɔ ma minem bo bu kere am wuwuruwa ni, am sere deke kpa ma bu, má am sere deke tie ma bu. <sup>15</sup> Nzén minem wo ahorejo nu, am ma am ni bere kere ahore ti jɔɔwa. Nzén minem wo ahoresaaki nu, am ma am ni bere kere wo ahoresaaki nu. <sup>16</sup> Am ma am ni am benzum saŋga wo ni sawɔrɛ, má am koro kpiri, ama, am fa am ɲu mata tarakam. Má am se ka ambere ɲgumi la ɲgɔnle a.

<sup>17</sup> Nzén sɔnɔ yo am satie, má am wɔrɔ tie tɔ i kaari. Ama, am boro am nyi na am suo sa bo i ti kpa, na sɔnɔ kere ɲu i, na bu se ka i ti kpa. <sup>18</sup> Nzén am koro yo i, am boro am nyi na am ni sɔnɔ kere tana ni laifie. <sup>19</sup> M danfo kpam, nzén be ayo am satie, má am wɔrɔ tie tɔ i kaari, ama, am yaki i, na Nyemē cín i mi sui, dama ba kere i Nyemē Jɔrɛ Kadasi n nu ka, Micéra n ɲa, “Mini cín bu sui a, mini tó bu kaari a.” <sup>20</sup> Ama, am yo kabø ba kere i Nyemē Jɔrɛ Kadasi n nu ni, ka, “Nzén ahɔe ati u kpɔfɔ na a la diire, ma i na i di. Nzén nzuehɔe ati i, ma i nzue na i nu. Nzén a yoori sɔ, i ti ka a tɔrɔ sinmɔnɛ agɔ i mi tii su wɔlɛɛ.” <sup>21</sup> Má a ma satie yoowa kunma u, ama, ma u kpayo n kunma satie ni.

## 13

*Kabo i ti ye ni ka ya de tereterefom nɔanis*

*barasu ni*

<sup>1</sup> I ti ye ni ka sɔnɔ kere de tereterefɔm nɔaniɛ, bɛre bo bu la yiko na bu niɛ am su ni, dama yiko be wo má bɛre bo i fite má Nyɛmɛ dɔ. Bo bu la yiko kisa n kere, Nyɛmɛ akpama bu a. <sup>2</sup> Nyini ti, sɔnɔ kere bo i keteeri tereterefɔm nɔaniɛ ni, i mi sukete deke bo Nyɛmɛ akpama i n wɔ lɛɛ. Sɔnɔ kere bo i yoori sɔ, i sukpini suicin ma i ɲu wɔ lɛɛ. <sup>3</sup> Dama sɔnɔ kere bo i yo sakpa soro má tereterefɔm ni sɛrɛ, ama, sɔnɔ kere bo i yoori satiɛ ni, yiri soro tereterefɔm n a. Nyini ti, nzen a koro má ka a soro tereterefɔm ni, yo sakpa, na bu kansi u. <sup>4</sup> Nyɛmɛ ma tereterefɔm wo bɛre yo bu juma a, na bu buka u na a yo sakpa. Ama, nzen a yoori satiɛ, ma sɛrɛ ti u, dama Nyɛmɛ ama bu yiko ka bu yo bu juma ma yiri Nyɛmɛ a, na bu cin minɛm bo bu yo satiɛ n sui. Bu cin má minɛm sui ɲgbɛenŋgbɛen. <sup>5</sup> Nyini dɛɛ ti, i ti ye ni ka am de tereterefɔm n nɔaniɛ, má ka am soro ka bu cin am sui n ɲgumi dɛɛ ti a, ama, am ahore su, ni am sunsunni kere ka am yo sɔ n dɛɛ ti a. <sup>6</sup> Nyini dɛɛ ti, i kaaki ti ye ni ka am tɔ am lampom, dama gominam n yo bu juma ni anyumboro wɔ, Nyɛmɛ akere ka bu yo sɔ a. <sup>7</sup> Nyini ti, deke bo i ti ye ni ka am yo ma sɔnɔ kere ni, am yo ma bu. Am tɔ am lampom kaari, wara nzen ba kpie am kaari be, am tɔ i, sɔnɔ kere gusu bo i ti ye ni ka am ma i jirima, am ma i.

*Kabo i ti ye ni ka ya yo fa kɔ ya beŋgum n dɔ ni*

<sup>8</sup> Má am ma be deke be kaari su am su. Deke bo wɔ yo daka ka am bita am beŋgu kaari la ka, am sukoro am beŋgu. Dama sɔnɔ bo i koro i

benju, i mi su Nyemē nōanie kpamaawa n kere su wō lēe. <sup>9</sup> Dama am si Nyemē nōanie maawam n kere, ka, “Má a saaki ajaa ciire, má a kun sōnō, má a wō,” ni bo i ḥa, “Má a ma u konviki wura be dēe nenge nu,” haari ni bo ba ka n kere jina nyini nōanie kun ni su a, ka, “Koro u benju kabō a koro u ḥu ni.” <sup>10</sup> Sōnō kere bo i koro i benju yo má i mi satie. Nyini kere ka nōanie kpamaawa n kere jina koro su wō lēe.

### *Minem bo bu wo wein nu n jore*

<sup>11</sup> I ti ye ni ka am yo so, dama am si kabō ahin sanja n ti ni. Sanja n aju, i ti ye ni ka am teŋge, má am daafi. Dama sanja n bo ya nyá tiide n adodo, i waari má ka sanja bo ya du mō yoori yarada ni. <sup>12</sup> Wō ka kaan na ya fíte kɔŋgues nu, ale sucin lēe. Nyini ti, am ma ya yaki awosin nu juma kere, na ya yo wein sayoowa, kabō luekunfōm sana bu biesɔya neŋgem na bu kɔ kun lue ni. <sup>13</sup> Ya wo wiesu wō lēe, nyini ti, am ma ya woowa kɔ atin su. Má ya sudi ya tii, sunu nzan subo, suo ygbεenygbεen, má ya suo yakinaya, suo yakinviya ygbεenygbεen, má ya sukpinjore, na má ya susi kore. <sup>14</sup> Ama, am ma ya fa ya Mibie Yesu Kristo n yo deke bo ya fa wura, kabō sōnō fa sutura wura barasu ni, na má ya su ya ynjuniembāa koroowa n su.

## 14

### *Má a jaraki u benju*

<sup>1</sup> Am de minem bo bu yarada ti má biiwa n ni am saa nnyō, má am se bu akuruwa fa kɔ deke n bo bu ci bu n su na am tanda bu ahore. <sup>2</sup> Ma ya

fa i ka, nbem la yarada bo bu koro di deke kere bo bu koro, ama, nbem gusu wo bère, bu yarada ti má biiwa, bu ciire la nié, bu di toro nyawa n ñgumi wo. <sup>3</sup> Sónó bo i di nie kere nie ni, má i mi bu bo i di má nie ni ñgbéen. Sónó kere gusu bo i di nyawa n ñgumi ni, má i mi jaraki bo i ci má pui ni, dama Nyémé ade i a. <sup>4</sup> Wóro la ñma na a jaraki be dëe gbeféné? I dëe tiengü mibie ni sé ka i jína wara i kpáasi a. I ti nahore wó ka i jína a, dama i mibie ni koro ma i jina nyunyumi a.

<sup>5</sup> Bekun, miné nbem dó, bu sunsun ka cœen nbem ti kpa tara nbem, ama, nbem gusu sunsun ka cœen n kere ti kun wó, be tara má i beñgu. I ti ye ni ka sónó kere su kabø i sunsunni nu kere ka i ti kpa n su. <sup>6</sup> Sónó kere bo i sunsun ka cœen be ti kpa tara cœen nbem ni, i mi koro ka i bu Nyémé dëe ti, ye i yo sô a, ye sónó kere bo i ci má pui n gusu, i mi koro ka i bu Nyémé dëe ti, ye i yo sô a, dama i da Nyémé asi fa kó diire n su, ye i nya di a. Sónó kere gusu bo i di má deke nbem ni, i mi gusu bu Nyémé dëe ti, ye i yo sô a, dama i mi gusu da Nyémé asi fa kó diire n su, ye i nya di a. <sup>7</sup> Sónó be wo má bère bo i koro se ka i wo i tii su wo wó, be gusu wo má bère bo i koro se ka i wu i tii su yiwee. <sup>8</sup> Ai, nzén ya la ñgó a, Mibie n dëe ti ye ya la ñgó a. Nzén ya wu gusu a, Mibie n dëe ti ye ya wu a. Nyini ti, nzén ya la ñgó wara ya wu wó, Mibie n dëe la ya a. <sup>9</sup> Dama nyini dëe ti ma Kristo wuuri, ye i tengeeri i yiwee n nu n a, adena i yó sónó kere Mibie, bo bu la ñgó n ni bo ba du mò awu n kere. <sup>10</sup> Wóro la ñma, wóro bo a jaraki u beñgu na a bu i ñgbéen ni? A si má ka ya kere bá jína

Nyemē nyunu na i dí ya jore? <sup>11</sup> Kabo ba kere i Nyemē Jore Kadasi n nu ni, ka, Micera n ḥa,  
“Sono kere bá kutu m nyunu,  
na sono kere bá teke i noo se ka mini ti Nyemē a.

Kabo ma se ni, nyini wo berē a.”

<sup>12</sup> Nyini ti, ya kere bá kan ya sa bo ya yo i n kere kere Nyemē.

*Má a yo sa bo i ma u bengu Kristofō bo i jaa na i kpaasi*

<sup>13</sup> Nyini ti, am ma ya yaki ya benjum jore kan, na má ya jaraki bu kun, ama, am ma ya sunsun kabu ya yo na má ya ma ya bengu Kristofom bo bu jaa, wara na bu kpaasi. <sup>14</sup> Kabo m ni ya Mibie Yesu ayo kun ni, nyini ma m si ka deke be mmoco ni i tii ti má ciire n a. Ama, nzen sono sunsun ka deke be ti ciire i dɔ, má i mi di i. <sup>15</sup> Nzen diire n bo a di i n dee ti, na a saaki u bengu Kristofō n ahore, nyini yiri, a suo má koro sa lε. Kristo yo wuuri i dee ti wɔ, má a ma i mi ka ḥgbεεn, u diire n bo a di i n dee ti. <sup>16</sup> Má am ma be jɔjɔ jore tie fa kɔ deke kpa n bo am si i n su. <sup>17</sup> Dama kabu Nyemē nie i minem su ni, i ti má di ni nu jore wɔ, ama, i ti aceeri bo Awiewie Casi n afa ama minem wɔ, yiri la ka, ya yo sa bo i kɔ atin su Nyemē dɔ, ni tanalaifie, ni ahorejɔ. <sup>18</sup> Sono kere bo i suuri nyini atin n su, na i su Kristo so, i mi yo sa bo i sun Nyemē nu a, na adamande kansi i ka i ti sono kpa.

<sup>19</sup> Nyini ti, am ma ya boro ya nyi na ya su deke n bo i ma ya tanalaifie n su, na ya buka ya benjum, na ya kɔ mɔ ni ya nyemēsu ni. <sup>20</sup> Má

am saaki Nyemē juma ni, diire dεε ti. Diire kere ti kpa a. Ama, nzen be di diire be na i ma i beŋgu bo i jaa na i kpaasi, nyini yiri, i ti má kpa. <sup>21</sup> Nzen a di niε, wara a nu nzan, wara a yo nyini n be so, na i ma u beŋgu Kristofo bo i jaa na i kpaasi, i ti má ye ni ka a yo so. <sup>22</sup> Yarada n bo a yo i u ahore su fa kɔ nyini jɔrεm su, ma i wo u ni u Nyemē afien. Sɔnɔ kere bo i yo sa bo i kɔ atin su, na i la má sika i ahore su ka wɔ yo satie, i mi la terefie nahore su. <sup>23</sup> Ama, sɔnɔ kere bo i ba sudi diire barasu nbem na i yo sika, Nyemē adi i mi jɔrε ajaraki i ka wɔ yo satie, dama diire n bo i sudi i ni, wɔ yo má yarada. Deke kere gusu bo sɔnɔ yo i, na i la má yarada, i ti satie wɔ Nyemē dɔ.

## 15

### *Ya yo sa bo i jo ya beŋgum ahore*

<sup>1</sup> Yere bo ya la fanya fa kɔ yarada su ni, wɔ yo daka ka ya yo sawɔre ni bεrε n bo bu yarada la má fanya ni, na ya buka bu, na ya dada bu ahore, má ya yo sa bo i sun yεrε ni ya tii nu. <sup>2</sup> Sɔnɔ kere yo deke bo i sun i beŋgu nu, na i yo sakpa, na i kɔ mɔ ni i nyemēsu ni. <sup>3</sup> Dama haari Yesu Kristo ni i tii ayo má sa bo i sun yiri ni i tii nu, ama, i ti kabo ba kere i Nyemē Jɔrε Kadasi n nu n wɔ, ka, “Nzukɔlεε barasu n kere bo minem fa kpiεeri wɔrɔ Nyemē ni, bu fa kpiεeri mini wɔ.” <sup>4</sup> Deke n kere bo bu du mɔ kereεri i Nyemē Jɔrε Kadasi n nu ni, bu kereεri i ka i kere ya a, adena ya la tama, dama deke bo ba kere i ni, nyini ma ya ahoresi a, na ya koro mindi a. <sup>5</sup> Nyemē ma ya mindi ni ahoresi a, yiri ma am la

anccose ni am bengu a, kabo Yesu Kristo kereeri am ni, <sup>6</sup> adena am kere tiēn am nōc fa anccose, na am kansi Nyemē, ya Mibie Yesu Kristo Si.

*Kabo minem bo bu ti má Yudafom gusu ade  
Kristo labari kpa n ni*

<sup>7</sup> Nyini dēs ti, am de am bengum, ni am saa nnyo kabo Kristo ade am ni, nyini ma minē kansi Nyemē a. <sup>8</sup> Dama m suse am ka Kristo baari ka i ba buka Yudafom n wō, i yoori sō n dēs ti, nyini ma deke n bo Nyemē seeri ka i yo ma Yudafom nam n ayo biiwa nahore su n a. <sup>9</sup> Bekun i baari ka i ba buka minem bo bu ti má Yudafom wō, na bu gusu kansi Nyemē fa kō kabo wō si bu ajuñfō ni. Kabo ba kere i Nyemē Jore Kadasi n nu ni, ka, “Nyini dēs ti, m kánsi wɔrɔ Nyemē,  
m kánsi u duma minem bo bu ti má Yudafom nu,  
na m dí jue ma u.”

<sup>10</sup> Ba kaaki akere i bekun ka,  
“Ambere bo am ti má Yudafom ni,  
am ma am ahore jō ni Nyemē minem bo wō  
yi bu ni.”

<sup>11</sup> Bekun, i ḥja,  
“Ambere bo am ti má Yudafom ni, am kansi  
Micera ni,  
na am ma daanfiem kere kansi Nyemē.”

<sup>12</sup> Na Nyemē nōanis kanfō Esaya gusu ase ka,  
“Sōnō be bá fite Jese dēs lēs aŋo n nu,  
i ti kabo baka tie i bunlui su n wō,  
na i bá yo daanfiem kere fēmē,  
yiri má bu nya ahoresi a.”

<sup>13</sup> Nyemē ma ya tama, m sere i ka i ma am  
ahorejō ni tanalaifié kō sin su, kabo am ayo i

yarada n dεε ti, adena Awiewie Casi n yiko ma am tama bo i la má aŋus.

*Deke bo i ti na Pɔɔlu kereεeri ahin kadasi n ni*

<sup>14</sup> Tɔ, m ninbaam, m si tenle su ka am la wo kpa, na am la si dɔŋgu, na am kaaki koro fa tu am bɛŋgu fɔ. <sup>15</sup> Haari ni nyini mmɔɔ, ma fa aholesi, ye m sukere ahin kadasi n fa ma am a, adena m tenge am ahin sam n su, dama Nyemɛ ayo sakpa ama m, <sup>16</sup> ka m yo Yesu Kristo amusuisufɔ ma minɛm bo bu ti má Yudafɔm ni, adena m kan Nyemɛ labari kpa n kere bɛre bo bu ti má Yudafɔm ni, na Awiewie Casi n ma Nyemɛ de bu ka bu ti i dεε mine casim. M yoori sɔ ni, i ti ka Nyemɛ sayoowa dɔŋguyofɔ n bo i yo yoowa bo i sun Nyemɛ nu ni. <sup>17</sup> Yesu Kristo dεε ti, m la atin bo m koro fɔ fa kɔ Nyemɛ juma n bo wɔ fa ama m su. <sup>18</sup> Nahɔrε, i la m sere na m kan sam bo nyiŋgam ayo bu ni, má ka sam n bo Kristo ma ma yo bu ni ngumi, yiri la bo wɔ ma ma kan i nɔanie n akere minɛm bo bu ti má Yudafɔm ni, na ma yo alekutura sam, na ba de i nɔanie ni. <sup>19</sup> I ma m faari alekutura sam, ni Awiewie Casi n dεε yiko nu fa yoori nyini juma n a. M boori i bu Yerusalem mie kpiri n nu wɔ, na ma bara aye akɔ aju haari Ilirikum awɔrε n nu, na ma kan Kristo labari kpa n jɔrε n kere akere bu. <sup>20</sup> Deke bo m nyunu boro su agaya n la ka, m kan labari kpa n jɔrε kere minɛm awɔrɛm n kere bo bu nya ti má Kristo duma ni, dama m koro má ka m ta be dεε ataari su, <sup>21</sup> kabø ba kere i Nyemɛ Jɔrε Kadasi n nu ni, ka,

“Haari ni bo minɛm nya kan má labari kpa n kere má bu ni,

bu ηú i,  
haari ni bo bu nya ti má labari kpa ni,  
bu tí i, na bu sí i bu.”

*Kabo Pɔɔlu ηa i koro ka i kɔ niε Romafom busu ni*

<sup>22</sup> Tɔ, nyini n kere dεe ti, saŋga kere, má m koro ka m ba niε am busu wɔ, ama, m nya má atin. <sup>23</sup> Ama, kisa, miε fɔfɔrε be wo má bεrε bo m kɔ dɔ na m kɔ yo juma ahin awɔrεm n nu, nyini ti, kabø má saŋga kere na m koro ka m ba niε am busu ni, <sup>24</sup> m la tama ka m ba susin kɔ Esipani dεe awɔrε n nu, m jína am dɔ na m niε am busu, na m ni ambere nya tana, na am buka m na m koro kɔ ju deke bo m sukɔ ni. <sup>25</sup> Ama, kisa yiri, m sukɔ Yerusalem miε kpiri n nu wɔ, m la buka be bo m kɔ fa ma Nyεmε minem bo bu wo dɔ ni. <sup>26</sup> Dama Kristofom bo bu wo Makedoniya ni, ni bo bu wo Akaya dεe awɔrεm n nu ni, wɔ yo bu fie ka bu yiyi ηwaa, na m kɔ fa ma Nyεmε minem bo bu wo Yerusalem na bu ti yaarifom ni. <sup>27</sup> Bεrε ni bu tii afa sunsunni kpa aju ka Yerusalemfom kaari su bu su, dama Yerusalemfom du mɔ faari Nyεmε deke kpa maari bεrε n bo bu ti má Yudafom n wɔ, nyini dεe ti, wɔ yo daka ka bεrε gusu nya durunya n nu neŋge ma Yerusalemfom ni. <sup>28</sup> Tɔ, nyini ti, nzɛn m koro yoori nyini juma n kere wieeri, na bu nya nyini buka n kere, m bá niε am busu, na m nyá sin kɔ Esipani. <sup>29</sup> M si tenle su ka m baari, m fá deke kpa fite Kristo dɔ ba ma am.

<sup>30</sup> M ninbaam, kabø Ya Mibie Yesu Kristo wo ya dɔ, na Awiewie Casi n koro ya agaya n dεe ti, m sere am wɔ, ka am buka m na ya sere Nyεmε ni

anyumboro, <sup>31</sup> ka i dé m fite Yudiya awore n nufɔ nbem bo bu yo má yarada n saa nu, na Nyemé minem bo bu wo Yerusalem n dé buka n bo m sufa kɔ ma bu ni. <sup>32</sup> Na nzén i ti Nyemé koroowa, na m bá am dɔ ni ahorejɔ, na m ni ambere kere koro dada ya bengu ahore. <sup>33</sup> Nyemé bo i ma tanalaifié n buka ya kere. Ami.

## 16

*Kabo Pɔɔlu yoori Kristo jamam bo bu wo Roma  
mies kpiri n nu anse ni*

<sup>1</sup> Tɔ, m koro ka am si ya niwa baabara n bo bu fere i ka Fibi ni, i yo Nyemé juma buka Kristo jama n bo i wo Kenciriya mie kpiri n nu n wɔ.  
<sup>2</sup> Am de i kabo má am de Nyemé minem barasu ni, Mibie n dεs ti, na am buka i ni deke kere bo i koro, dama yiri ni i tii abuka mine dɔŋgu, haari ni mini mmɔɔ.

<sup>3</sup> Am bisa Pirisila ni Akuyila dɔŋgu ma m. M ni bεre saŋga yo juma ma Yesu Kristo wɔ. <sup>4</sup> Bu yo tɔɔri bu ŋgɔɔ maari m wɔ, nyini dεs ti ye m da bu asi n a, má mini ŋgumi yo bu anse a, ama, Kristo jamam kere bo bu ti má Yudafom gusu yo bu anse. <sup>5</sup> Am bisa Kristo jama n kere dɔŋgu, bo bu tiɛn bu nɔɔ bu dika ni.

Am bisa m danfo kpa Epanetosi n dɔŋgu ma m, yiri du mɔ yoori Kristo yarada Esiya dεs awore n kere nu a. <sup>6</sup> Am bisa Mariya dɔŋgu, bo wɔ yo juma agaya abuka am ni. <sup>7</sup> Am bisa Andɔɔnikusi ni Juniya dɔŋgu, m lamɔkɔ Yudafom bo m ni bεre yo woori dansaraka nu ni, bu la dumaye Kristo jaramasam kere nu, bεre du mɔ yoori Kristo susufom ka, ye m nya ba

yoori a. <sup>8</sup> Am bisa m danfo Ampiliyatusi dəŋgu, m Mibie n dəε ti, m koro i agaya. <sup>9</sup> Am bisa Wuribanisi dəŋgu ma m, bo yiri ni yere sanja yo juma ma Kristo ni, na am kaaki bisa m danfo Sitakisi dəŋgu. <sup>10</sup> Am bisa Apeləsi dəŋgu, bo wɔ yi i ɲu ka i ti Kristo susufɔ nahore su ni, na am bisa Arisitobulosi dikafɔm kere dəŋgu. <sup>11</sup> Am bisa m lamokɔ Yudafɔ n bo bu fere i ka Herodiyon n dəŋgu, na am bisa Naracisi dikafɔm bo bu ti Mibie n dəε minem n buka su. <sup>12</sup> Am bisa Tirifena ni Tirifosa dəŋgu, nbara nnyɔm bo bu yo juma ma Mibie ni, ni m danfo Perisisi, yiri mmɔɔ ayo juma agaya ama Mibie n ni. <sup>13</sup> Am bisa Rufusu dəŋgu, yiri bo Nyemə ayi i ka i yo i juma n ni, ni i ni bo i ti mini mmɔɔ ni ni. <sup>14</sup> Am bisa ahin minem kere dəŋgu ma m, bɛre la Asinkiritusi, ni Felegon, ni Həremesi, ni Patorobasi, ni Həremasi, ni ya ninbaam kere bo bu wo bu dɔ ni. <sup>15</sup> Am bisa Filolokusi ni Juliya dəŋgu, ni Nereyusi, ni i niemabara ni, ni Olimpasi, ni Nyemə minem kere bo bu wo bu dɔ ni. <sup>16</sup> Am bisa am beŋgu dəŋgu ni koro. Kristo jamam kere bo bu wo fen n bisa am dəŋgu.

### *Awieeri su dεε fɔtunuwa*

<sup>17</sup> M ninbaam, m sere am wɔ, am si am ɲu sa ni minem bo bu saaki kereewam bo am adu mɔ ade i ni, na bu fa kpakpaakinu ba ni, na bu ma minem kpaasi fa kɔ bu yarada n su ni. Má am dodo bu. <sup>18</sup> Dama nyini minem sɔ, bu su má ya Mibie Yesu Kristo su, ama, bu su bu dεε kunnu koroowa su wɔ, na bu bo minem bo bu si má pui n anɔɔfie, na bu dadaka bu. <sup>19</sup> Ama, amberɛ yiri, sɔnɔ kere ati kabø am ade Kristo nɔanie nahore,

nyini d   ti, m ahore aj   ak   asin su. M koro ka am la si fa k   deke n bo i ti kpa n su, ama, m koro m   ka am la si haari kaan s   mm   fa k   deke n bo i ti m   kpa n su. <sup>20</sup> Ny  me bo i ma tanalaifie ni, i c   m  , i m   am yiko na am f  n tientien Sitana nju m  reki i. Ya Mibie Yesu Kristo buka am.

<sup>21</sup> Timoti bo m ni yiri sa  ga yo juma n bisa am d  ngu, na Lukiyosi, ni Jason, ni Sosipateri, m lam  k   Yudaf  m n gusu bisa am d  ngu.

<sup>22</sup> Mini Teretiyusi gusu bisa am k  re d  ngu, Mibie n d  e  duma n nu, mini ye P  olu ma m k  re  ri ahin kadasi n sufa ma am n a.

<sup>23</sup> M awuruf  bie Gayosi bisa am d  ngu. Kristo jama n k  re tien bu n  o i dika a. Irasitusi bo i ti mie n nu   waa bitaf   ni, ni ya niwa Kuwatosi k  re bisa am d  ngu. [ <sup>24</sup> Ya Mibie Yesu Kristo buka am k  re. Ami.]

### *P  olu d  e   awieeri su n  anie ni*

<sup>25</sup> Am ma ya kansi Ny  me. Yiri koro ma am jina fan  ga kenken fa k   Yesu Kristo labari kpa n bo m kaanri i j  re na am ati i n su a. I ti j  re bo bu yo fa fi  eri dada k  re w  , ama, kisa w   fite fofoe nu. <sup>26</sup> Yiri ye Ny  me n  anie kanf  m k  re  ri i n a, na Ny  me bo i wo b  re sa  ga k  re n ama daanfie k  re ati i, na ba de i, na ba yo i yarada. <sup>27</sup> Ny  me   gumi la alecira a, yiri ti ye ni ka ya kansi i a, Yesu Kristo d  e   ti, sa  ga k  re sa  ga. Ami.

**Nyεmε Jɔrε Kadasi  
The New Testament in Anufo (Chokosi)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Anufo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source  
files dated 29 Jan 2022  
fe36d0e6-2a60-5e15-8d1c-8bf275389598